

SALA DE LECTURĂ

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățământului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățământ, Știință, Cultură,
Poligrafie, Presă și Edituri

ANUL XIX (XLI) Nr. 327 (1 413)
Simbătă, 16 septembrie 1989

8 pagini - 2,50 lei

ÎN CADRUL VIZITEI DE LUCRU ÎN JUDEȚUL IAȘI

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU AU PARTICIPAT LA DESCHIDEREA NOULUI AN DE ÎNVĂȚĂMÎNT

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU la marea adunare populară din municipiul Iași

Dragi tovarăși,

Doresc să încep prin a vă adresa dumneavoastră, tuturor participanților la această mare adunare populară, tuturor locuitorilor municipiului și județului Iași, în numele Comitetului Central al partidului, al Consiliului de Stat și guvernului, precum și al meu personal, un salut călduros, revoluționar, împreună cu cele mai bune urări. (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu-P.C.R.!”).

Ne aflăm la Iași într-o vizită de lucru. Am dorit să cunoaștem cum se dezvoltă industria, agricultura, învățământul, știința și celelalte sectoare, cum s-a transformat viața ieșenilor, a moldovenilor — așa cum spune un cîntec al nostru. Și, într-adevăr, se poate spune că viața ieșenilor, a moldovenilor, a întregii noastre țări s-a dezvoltat continuu pe calea socialismului — demonstrînd forța și superioritatea socialismului, a unui popor liber și stăpîn pe destinele sale! (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”).

Printr-o coincidență, în acest an, s-au împlinit 130 de ani de la Unirea Moldovei cu Muntenia și făurirea statului național român modern — și putem spune că aceasta a constituit chezașia făuririi națiunii române, libere și independente! (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu — România, stîma noastră și

mindria!”).

De aici, din Iași, din Moldova, au acționat mulți patrioți înflăcărați, care și-au adus o contribuție hotărîtoare la înfăptuirea Unirii. Și, tot printr-o coincidență, primul conducător al statului național unit român a fost un moldovean. (Urale și aplauze puternice).

Pe această cale, cu 60 de ani mai tîrziu, a intrat în statul național român și Transilvania, care sute de ani a fost asuprită de imperiul austro-ungar și am realizat cu adevărat statul național unitar român! (Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceașescu — România, stîma noastră și mindria!”).

Menționez toate aceste evenimente mai recente din istoria poporului nostru care, de mai bine de două milenii, a dus lupte hotărîte pe aceste meleaguri. Mulți înaintași și-au dat viața pentru formarea națiunii române, pentru că poporul nostru să-și asigure o viață demnă, liberă, independentă! Și, putem spune acum că numai și numai socialismul a asigurat deplina independență, bunăstarea și fericirea pentru întreaga noastră națiune! (Urale și aplauze puternice, prelungite; se scandează „Ceașescu și poporul!”).

În același timp, am venit la Iași pentru a participa la deschiderea noului an de învățămînt și, într-adevăr, este deosebit de important că anul acesta deschidem anul de învățămînt din patria noastră la Iași, cen-

trul Moldovei, de unde a pornit lupta hotărîtoare pentru Unire și independență. Aceasta trebuie să constituie un simbol al luptei pentru un învățămînt de înalt nivel tehnic și științific, care să asigure ridicarea patriei noastre pe cele mai înalte culmi de progres, de civilizație, de știință și cultură! (Urale și aplauze puternice, îndelungate; se scandează i n d e l u n g „Ceașescu și poporul!”).

Am vizitat la Iași și Pașcani

mai multe întreprinderi industriale. În general, putem spune că avem impresii bune despre preocupările și activitatea oamenilor muncii privind realizarea prevederilor planului pe acest an. Iașiul a cunoscut, în anii socialismului, și îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, un ritm înalt de dezvoltare. Numai de la Congresul al IX-lea pînă în acest an, fondurile fixe au crescut de peste 8 ori, iar producția industrială de

peste 12 ori. S-au dezvoltat puternic și agricultura, învățămîntul, știința, cultura, s-a ridicat nivelul de trai. S-a construit mult și, după cum cunoașteți, Iașiul a devenit un oraș aproape nou, asigurînd condiții tot mai bune de muncă și viață pentru toți cetățenii. (Aplauze și urale puternice, îndelungate; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”)

(Continuare în pag. a 2-a)

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la marea adunare populară din municipiul Iași

(Urmare din pag. 1)

Ceea ce am realizat în Iași am înfăptuit în toate județele patriei noastre. Județele vecine, județele Moldovei au cunoscut, de asemenea, o puternică dezvoltare. Subliniez aceasta pentru că Moldova se număra printre zonele rămase mai în urmă din țara noastră — și numai socialismul a asigurat acest progres uriaș, care a ridicat la o viață nouă întreaga țară, deci și Iașul și Moldova.

Iată de ce subliniez — și trebuie să subliniem continuu — că numai în condițiile socialismului, sub conducerea gloriosului nostru partid comunist, am putut să realizăm această dezvoltare puternică a patriei noastre. (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează „Ceașescu — P.C.R.!”).

În acest an, județul Iași și municipiul Iași au obținut, în industrie, un ritm relativ bun de dezvoltare, de peste 6 la sută. Dar, trebuie să vă spun deschis — cred că cunoașteți de altfel — că, cu toate acestea, nu s-au realizat în toate întreprinderile, peste tot, prevederile planului, că mai sînt serioase rămăneri în urmă și trebuie să facem totul astfel încît, în următoarele luni, să lichidăm această rămăneri în urmă.

A vorbit aici directorul Combinatului de Utilaj Greu. Într-adevăr, este un combinat cu o dotare tehnică modernă, cu 11 000 de oameni ai muncii. Dar producțiile realizate nu sînt pe măsura dotării tehnice și a acestui minunat colectiv de muncitori, tehnicieni și ingineri. Este necesar ca și aici, și în toate întreprinderile și combinatelor județului, să facem totul pentru a realiza în cele mai bune condiții prevederile planului de dezvoltare economico-socială, de a produce la un nivel calitativ și tehnic tot mai ridicat, pentru a asigura, în acest fel, competitivitatea produselor românești atât în ce privește dezvoltarea noastră generală, cit și la export.

De altfel, programele pentru anul viitor și în perspectivă prevăd ca industria Iașului — atât municipiul, cit și județul — să cunoască o dezvoltare tot mai puternică. Trebuie să facem astfel încît, pînă în 1995, să se realizeze o producție industrială pe locuitor de cel puțin 80—90 de mii lei — și este pe deplin posibil și trebuie să realizăm aceasta! Încă în 1991, Iașul trebuie să producă 1 100 000 tone de oțel. Iașul trebuie să ajungă în 1991 să producă 1 000 000 tone de țevi. Mă refer numai la aceste două sectoare, foarte importante pentru economia Iașului, pentru întreaga țară. Dar, în mod corespunzător, trebuie să se dezvolte toate celelalte domenii de activitate.

Am discutat în cursul vizitei, în ședința de așară a biroului comitetului județean de partid, problemele dezvoltării viitoare a Iașului. Trebuie să creăm noi centre industriale muncitorești în județ, și avem în vedere ca, în următorul cincinal, să creăm încă 5—6 centre. Împreună cu cele existente, în afară de Iași, să avem încă 8—9 centre industriale muncitorești în județ, urmînd ca, treptat, să dezvoltăm toate consiliile agroindustriale și comunele din județ, să asigurăm dezvoltarea micii industrie și altor activități. Pe aceas-

tă cale trebuie să facem totul astfel încît, într-adevăr, județul și municipiul Iași să se numere printre județele și municipiile cu rezultatele cele mai bune în toate domeniile! (Urale și aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu — P.C.R.!” „Ceașescu și poporul!”).

Am vizitat Stațiunea de cercetări — Podul Hoazei și Cooperativa Agricolă de Producție Movileni. Am constatat rezultate bune privind producțiile. Președintele Cooperativei Movileni a arătat aici ce recolte obține în acest an. Pe întregul județ, într-adevăr, s-au obținut — ca în toată țara de altfel — recolte deosebite în agricultură, la grâu, orz, floarea-soarelui, și sînt perspective bune pentru o producție de 20 000 kg la pomb, pentru producții mari la cartofi, soia, legume, în toate domeniile de activitate. Însă obiectivele noli revoluții agrare sînt mai mari, dar și posibilitățile agriculturii noastre socialiste sînt mai mari. Este adevărat că — față de ceea ce se realiza în trecut, numai cu 10 ani în urmă — recoltele pe care le avem astăzi sînt recolte care așază România — deci și Iașul — printre țările cu cele mai mari recolte din lume. Aceasta este numai și numai datorită marii proprietăți socialiste! Aceasta o datorăm socialismului și politicii partidului nostru de sprijinire a agriculturii cu mecanizare, cu știință, cu tot ce este necesar pentru a obține recolte tot mai mari. Iată de ce putem spune că și în agricultură datorăm marile realizări pe care le-am obținut numai și numai proprietății socialiste, socialismului, politicii juste a partidului nostru comunist, care și îndeplinește misiunea istorică de a conduce întreaga națiune pe cele mai înalte culmi de progres și civilizație! (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceașescu — P.C.R.!” „Ceașescu și poporul!”).

Pentru rezultatele obținute de oamenii muncii din industrie și agricultură doresc să adresez muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor, cooperativitorilor, întregii țărâni, cele mai calde felicitări și urarea de a obține recolte și rezultate în industrie tot mai bune! (Urale și aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”).

În domeniul învățămîntului, am vizitat Facultatea de chimie, și, în acest cadru, o expoziție despre activitatea învățămîntului superior și învățămîntului liceal și general din municipiul și județ. Am rămas cu impresii bune. De altfel — dacă nu mă înșel —, Iașul a devenit al doilea centru universitar, ca mărime — ceea ce arată preocuparea și forța pe care o reprezintă acest important centru al învățămîntului superior, al învățămîntului pentru formarea cadrelor, a specialiștilor, pentru ridicarea nivelului general de știință și cultură al națiunii noastre. (Urale și aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu — P.C.R.!”).

Am vizitat, de asemenea, un liceu industrial și, de fapt, ne-am întîlnit cu studenții și elevii Iașului, care ne-au întîmpinat cu bucurie, dar și cu angajamentul de a obține în noul an de învățămînt rezultate cît mai bune. (Urale și aplauze puternice, prelungite).

Dezvoltarea învățămîntului general și a învățămîntului superior în țara noastră, în Iași, este un rezultat direct al creșterii puternice a forțelor de producție, a industriei, a agri-

culturii, a tuturor sectoarelor de activitate. Numai pe această bază, a dezvoltării forței economice și sociale, a fost posibil să realizăm această puternică dezvoltare a învățămîntului în patria noastră, care asigură astăzi formarea cadrelor pentru toate domeniile de activitate. Aceasta ne dă și încrederea că obiectivele de dezvoltare generală în viitor vor putea fi înfăptuite în bune condiții, dispunînd de o clasă muncitoare cu o înaltă pregătire, de ingineri, de specialiști cu o înaltă calificare și cu un înalt nivel tehnico-științific — condiția hotărîtoare pentru făurirea socialismului și comunismului. (Urale și aplauze furtunoase, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu — eroism, România — comunism!”).

În același timp, Iașul a realizat și o puternică dezvoltare a cercetării științifice, a culturii — ca rezultat al dezvoltării generale a tuturor sectoarelor de activitate. Știința din întreaga țară — deci și din Iași — și-a adus și își aduce o contribuție hotărîtoare la progresul general al patriei noastre, la tot ceea ce am realizat, la tot ceea ce ne propunem să realizăm în perspectivă. În această epocă a marii revoluții tehnico-științifice nu putem să înfăptuim obiectivele făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și să înaintăm spre comunism fără a pune la baza întregii noastre activități cele mai noi și mai înalte euceriri ale științei și tehnicii, ale culturii în toate domeniile; dar trebuie să facem aceasta nu gîndindu-ne la ceea ce fac alții, conlucînd cu alții, ci creînd noi, descoperînd noi, aducîndu-ne noi, știința românească, contribuția la noi și noi cunoașteri, la ridicarea științei la un nivel tot mai înalt. (Urale și aplauze prelun-gite; se scandează îndelung „Ceașescu — P.C.R.!” „Ceașescu și poporul!”).

La deschiderea noului an de învățămînt doresc să adresez tuturor cadrelor didactice din Iași și din întreaga țară, tuturor studenților și elevilor, cele mai calde felicitări și urarea ca noul an școlar să marcheze un moment nou în revoluționarea și dezvoltarea la un nivel înalt a învățămîntului românesc! (Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceașescu și poporul!”).

Doresc să mă adresez, și de această dată, studenților cu chemarea de a învăța și învăța, de a depune eforturi susținute pentru însușirea celor mai înalte cunoștințe științifice și tehnice din toate domeniile, din științele sociale despre lume și viață, despre legile naturii și legile dezvoltării societății omenești. Pentru a înfăptui obiectivele făuririi comunismului în patria noastră avem nevoie, în toate domeniile, de specialiști, de ingineri și tehnicieni, de oameni de cultură cu cele mai înalte cunoștințe. Numai așa vor putea să ducă înainte, atât tradițiile revoluționare și patriotice, cit și făclia științei și progresului continuu, baza victoriei socialismului în întreaga lume! (Aplauze și urale îndelungate; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!” „Ceașescu — tinerii!”).

Începînd cu acest an, se generalizează învățămîntul liceal de 12 ani. Practic, întregul tineret, toți copiii patriei noastre vor urma școala de 12 ani, asigurîndu-se tinerii generații un înalt nivel de cunoștințe, pe baza celor mai noi euceriri ale

științei, tehnicii, ale cunoașterii umane, în general.

Trebuie să așezăm ferm la baza învățămîntului — pe lângă euceririle științei din toate domeniile — materialismul dialectic și istoric, concepția socialismului științific despre lume și viață, pentru a crea un tineret și un popor cu înalte cunoștințe, dar și cu înalte trăsături revoluționare, patriotice, care să asigure continuarea neabătută în viitor a procesului revoluționar, victoria comunismului și întărirea independenței României! (Aplauze și urale prelun-gite; se scandează „Ceașescu — P.C.R.!” „Ceașescu, eroism — România, comunism!”).

Deoarece, practic, toți copiii, toți tinerii învăță, adresez elevilor și studenților, întregului tineret, chemarea de a învăța, învăța și iar a învăța! Nu există astăzi obligație patriotică și revoluționară mai înaltă decît aceea de a învăța și a învăța, pentru toți copiii și întregul nostru tineret. Însușiți-vă, dragi prieteni, cele mai înalte cunoștințe! Folosiți la maximum condițiile create de partid, de statul nostru, de popor, pentru a putea învăța și a vă însuși cele mai minunate cunoștințe din toate domeniile! Faceți astfel, încît să creșteți ca bun și înaintați cetățeni ai României socialiste, să asigurați întotdeauna, în veci de veci — ca să mă exprim astfel — existența patriei și poporului nostru, a limbii noastre, în rîndul țărilor independente ale lumii, împreună cu alte popoare! Dar să dezvoltăm continuu limba și cultura românească, să prețuim istoria noastră, trecutul nostru glorios! (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează „Ceașescu-tinerii!”).

Dragi tovarăși,

Aș dori să subliniez încă o dată că tot ceea ce am realizat în Iași, ca de altfel în întreaga țară, constituie rezultatul justetei politicii Partidului Comunist Român, care aplică adevărurile generale și legitime obiective, principiile socialismului științific la realitățile și condițiile țării noastre. Un mare merit revine în această privință Congresului al IX-lea, care a pus capăt dogmatismului, plocenirii față de idei străine, a redat poporului nostru sentimentul de demnitate și independență, a deschis calea făuririi socialismului în patria noastră cu poporul și pentru popor! (Aplauze și urale puternice, prelun-gite; se scandează „Ceașescu-P.C.R.!” „Ceașescu și poporul!”).

Am dezvoltat puternic noi forme de conducere a economiei pe baza principiilor autogestivității și autoconducerii, un nou mecanism economic care asigură condiții pentru dezvoltarea tuturor sectoarelor, pe principiile bunei gospodării, ale eficienței și rentabilității maxime. Am creat un sistem puternic al democrației muncitorești-revoluționare în toate domeniile de activitate. Tocmai pe această bază am asigurat participarea întregului nostru popor la conducerea întregii activități economico-sociale, a crescut rolul clasei muncitoare, al țărâni, al intelectualității, al tuturor categoriilor sociale. Trebuie să facem astfel încît consiliile oamenilor muncii, ale democrației muncitorești să funcționeze tot mai bine, ca adunările generale să aibă un rol mai activ în soluționarea problemelor complexe ale activității din fiecare întreprindere. În aceasta constă garanția că vor fi depășite

greutățile care au apărut într-un loc sau altul, că se va asigura mersul ferm înainte al întregii activități din industria Iașului, ca de altfel, din întreaga țară. (Aplauze și urale puternice, prelun-gite; se scandează îndelung „Ceașescu-P.C.R.!”).

Pe baza hotărîrilor Comitetului Central al partidului, în întreaga țară, în partid, cu întregul popor, se dezbate Programul-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului. Practic, mai avem numai două luni pînă cînd va începe congresul partidului, care va trebui nu numai să facă bilanțul mărețelor realizări și să proclame de la înalta sa tribună marile înfăptuiri pe calca socialismului în țara noastră, superioritatea socialismului, dar și să traseze perspectivele noi de dezvoltare, în cincinalul al 9-lea și pînă în anii 2000—2010, care vor asigura înfăptuirea obiectivului strategic de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în România și vor crea condiții pentru a începe înfăptuirea obiectivelor societății comuniste, cînd, într-adevăr, poporul nostru se va ridica la un nivel de viață, de cultură, de știință cu mult, cu mult superior față de cel de azi! (Urale și aplauze puternice; se scandează „Ceașescu — eroism, România — comunism!” „Ceașescu reales, la al XIV-lea Congres!”).

Pornim de la o bază materială tehnică și științifică, de la un învățămînt cu totul, cu totul superior față de anii cînd am trecut la construcția socialismului, față de Congresul al IX-lea al partidului. Privind la ceea ce am realizat după Congresul al IX-lea în patria noastră, putem, într-adevăr, să privim cu îndreptățită mîndrie la trecutul, dar și cu îndreptățită încredere la viitor, să întvedem nivelul înalt de dezvoltare economică și socială a patriei, nivelul de civilizație al poporului nostru, transformarea întregului popor într-un popor cu o înaltă cultură și știință, un popor înarmat cu știința și cultura cea mai înaintată! (Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceașescu-P.C.R.!” „Ceașescu și poporul!”).

Putem, într-adevăr, să privim viitorul cu îndreptățită încredere și să ne imaginăm perspectivele dezvoltării județului și municipiului Iași, a Moldovei în general. Cum va arăta Moldova noastră în anii 2000, în 2010? Va arăta — ca întreaga țară — o Moldovă strîns unită pe veci în cadrul României, hotărîta să apere ființa, independența poporului și să asigure viața tot mai bună și liberă a întregii națiuni! (Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceașescu — România, stîmna noastră și mîndria!”).

Iată de ce este necesar să acționăm cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea tuturor obiectivelor de dezvoltare — în industrie, în agricultură, în știință, în învățămînt, în cultură —, pentru înfăptuirea tuturor programelor de dezvoltare economico-socială, de modernizare a orașelor, a satelor patriei noastre, de ridicare a nivelului general de civilizație al întregii țări!

Trebuie să ne angajăm să întărim puternic activitatea partidului —, garanția realizării tuturor acestor obiective —, să întărim legătura partidului cu întregul popor, unitatea în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste a întregii noastre națiuni! Viața, realitatea ne-au demonstrat că numai uniți, numai în strînsă unitate sub conducerea comunistilor — ridicînd

(Continuare în pag. a 3-a)

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la marea adunare populară din municipiul Iași

(Urmare din pag. a 2-a)

du-ne continuu nivelul de pregătire și apropiind nivelul general de dezvoltare, creind un popor unic muncitor, cu o înaltă știință — vom deveni un popor cu mari realizări, un popor al științei și culturii, al bunăstării, fericirii, al independenței! (Urale și aplauze puternice, îndelungate; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!”)

După cum se știe, Hora Unirii a răsunat prima oară aici. Să facem astfel ca unitatea, Hora Unirii să asigure întotdeauna unirea și mobilizarea întregii noastre națiuni într-o singură forță, sub conducerea comunistilor, victoria comunismului în patria noastră! (Urale și aplauze puternice îndelungate; se scandează îndelung: „Ceaușescu, România — stîmna noastră și mindria!” „Ceaușescu — P.C.R.!”)

Vedeți, tovarăși, Iașiul, moldovenii au multe și multe lucruri înaintate, au adus o mare contribuție la dezvoltarea generală a poporului, a națiunii, a țării noastre — și trebuie să aibă un rol tot mai important în făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate, în victoria comunismului în România! (Urale și aplauze puternice, îndelungate; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!”)

Dragi tovarăși,

Realizăm obiectivele dezvoltării noastre în condiții internaționale deosebite. Este bine cunoscută politica externă a partidului și României socialiste, contribuția patriei noastre, a poporului român la dezarmare, la pace, la soluționarea multor probleme complexe din viața internațională. Sintem ferm hotărâți ca, și în viitor, punind în centrul activității dezvoltarea economică-socială generală a patriei noastre, victoria socialismului și comunismului în România, să întărim relațiile cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, precum și cu țările capitaliste dezvoltate, în spiritul principiilor coexistenței pașnice. Să punem întotdeauna la baza colaborării noastre internaționale cu toate statele principiile deplină egalitate în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajul reciproc, dreptului fiecărei națiuni la dezvoltare liberă, independentă, fără nici un amestec din afară! (Urale și aplauze puternice, îndelungate; se scandează îndelung „Ceaușescu-Pace!”)

Vom acționa cu toată hotărârea pentru a contribui la înfă-

țuirea obiectivelor de dezarmare generală și, în primul rînd, de dezarmare nucleară. Ne pronunțăm ferm pentru încetarea producerii armelor nucleare, a experiențelor nucleare, pentru un program de eliminare totală, pînă în anul 2000, a tuturor armelor nucleare. Ne pronunțăm cu hotărâre pentru o reducere radicală a armelor convenționale, pentru reducerea cheltuielilor militare și, în perspectivă, pentru o lume fără arme și fără războaie! (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu-Pace!” „Ceaușescu — România, pacea și prietenia!”)

Considerăm că este necesar ca, la tratativele de la Viena privind reducerea armamentelor convenționale din Europa, să se realizeze, în cel mai scurt timp, acorduri corespunzătoare, pentru a reduce radical armamentele în toate domeniile. De altfel, este bine cunoscut că România nu numai că a vorbit despre dezarmare, dar a și acționat și a redus în mod unilateral efectivele militare și armamentele, a redus cheltuielile militare — și sintem ferm hotărâți să ne aducem contribuția activă la realizarea acestor obiective.

Sintem pentru o largă colaborare în Europa, pentru înfăptuirea obiectivelor de securitate, dezarmare și conerare în Europa. Ne pronunțăm pentru o Europă unită, a națiunilor libere și independente, în care fiecare popor să se dezvolte așa cum dorește, fără nici un amestec din afară.

În același timp însă, doresc, ca, de aici, de la această mare adunare populară din Iași, să mă refer la necesitatea de a se aplica în mod neabătut principiile documentelor semnate la Helsinki privind cooperarea și securitatea în Europa, de a se pune capăt oricărui amestec în treburile altor state. Este necesar să se înțeleagă aceasta și de acele țări care consideră că pot folosi documentele adoptate la Viena pentru a intensifica amestecul în diferite țări, acțiunile de destabilizare în unele țări socialiste — și mă refer, în mod concret, la acțiunile ireponsabile care au avut loc în ultimele zile împotriva Republicii Democratice Germane, aliatul și prietenul nostru, frații noștri de clasă. Ne exprimăm deplina solidaritate cu poporul Republicii Democratice Germane și îl asigurăm de întreaga noastră solidaritate în lupta pentru dezvoltarea socialismului în primul stat al muncitorilor și țărănilor pe pămîntul german, care înfăptuiesc

obiectivele trasate încă de Marx și Engels.

Dorim să se pună capăt oricărui amestec în treburile interne ale altor țări și să se înțeleagă bine de acele cercuri care consideră că pot să ducă o activitate de invăzire în Europa, că aceasta este în contradicție cu spiritul de la Helsinki, cu Carta O.N.U. și nu servește cooperării și securității în Europa. Nu aceasta este calea! Calea este să se dezvolte o colaborare activă în fiecare țară, să se soluționeze problemele grave existente — ale șomajului, alfabetismului, lipsei de locuințe, sărăciei — și altele, și altele, care constituie astăzi problemele fundamentale ale drepturilor omului, ale viitorului de pace și colaborare în Europa și în întreaga lume! (Aplauze și urale puternice, îndelungate; se scandează îndelung „Ceaușescu-Pace!”)

Ne pronunțăm și vom acționa ferm pentru dezvoltarea colaborării cu toate țările din Balcani, pentru realizarea unei zone fără arme nucleare, fără arme chimice, fără baze militare străine, a unei colaborări care să permită progresul și dezvoltarea independentă a tuturor țărilor balcanice, ca o parte inseparabilă a securității și colaborării în Europa și în întreaga lume.

Ținînd seama de gravitatea situației economice mondiale, ne pronunțăm ferm pentru rezolvarea în cel mai scurt timp a problemelor subdezvoltării, pentru o conferință internațională, în cadrul O.N.U., cu participarea atît a țărilor în curs de dezvoltare, cît și a țărilor dezvoltate, în vederea elaborării unor soluții acceptabile, care să ducă la lichidarea subdezvoltării, la soluționarea problemelor datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare, la realizarea unei noi ordini economice și politice internaționale. Considerăm că țările în curs de dezvoltare — acționînd unite — pot să determine o schimbare radicală și realizarea unor noi relații internaționale care să asigure progresul mai rapid al țărilor rămase în urmă, dezvoltarea armonioasă a economiei mondiale, progresul tuturor națiunilor lumii! (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu — Pace!”)

După cum este cunoscut, România a prezentat numeroase propuneri în ce privește soluționarea problemelor economice mondiale și mai cu seamă a problemei datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare, ale noului ordini economice

internaționale. Între acestea considerăm că o importanță deosebită ar avea stabilirea unei dobinzi maxime de 4—5 la sută la acordarea în viitor a creditelor, renunțarea la dobinzi sau peneperca unor dobinzi simbolice pentru creditele existente, după ce o bună parte din acestea vor fi complet anulate. Foarte important este ca băncile mondiale să abandoneze practica de a condiționa creditele, de a le folosi pentru stimularea așa-zisel privatizării, a dezvoltării economiei particulare, de a pune condiții politice la acordarea creditelor. Considerăm că, dimpotrivă, normal ar fi ca atît Banca Mondială, cît și F.M.I. — care reunește un mare număr de țări în curs de dezvoltare —, dar și celelalte bănci să acorde creditele în primul rînd pentru întărirea proprietății obștești, în care poporul să fie adevăratul stăpîn al bogățiilor naționale. Aceste bănci nu trebuie să servească — cum fac astăzi — interesele monopolurilor supranaționale, ci interesele popoarelor, aspirațiile lor legitime la bunăstare și independență! (Aplauze și urale puternice, prelunțate; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!” „Ceaușescu și poporul!”)

Sint multe probleme de rezolvat în lume. La soluționarea lor se impune participarea tuturor statelor, indiferent de mărime sau orînduire socială. Este necesar să crească rolul țărilor mici și mijlocii, țărilor în curs de dezvoltare, țărilor nealiniate, care sînt vital interesate într-o politică nouă, de colaborare, de pace și de progres economic-social al tuturor națiunilor. Sintem pentru un rol mai activ al Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale în soluționarea problemelor mondiale.

Considerăm că forțele progresiste, antilmperialiste, popoarele de pretutindeni, din toate țările, sînt vital interesate într-o politică nouă, într-o nouă ordine economică, într-o politică de pace și colaborare. Acționînd unite, ele dispun de forța necesară pentru a impune această politică nouă, pentru a impune dezarmarea și pacea. Vom acționa și vom întări continuu unitatea și solidaritatea cu toate popoarele lumii, avînd convingerea că va triumfa rațiunea, va triumfa pacea, se va realiza o lume mai dreaptă și mai bună pe planeta noastră! (Urale și aplauze puternice, prelunțate; se scandează îndelung „Ceaușescu — Pace!” „Stîmna noastră și mindria — Ceaușescu — România!”)

Dragi tovarăși,

Doresc, încă o dată, să subliniez că avem impresii bune despre munca și activitatea oamenilor muncii din municipiul și județul Iași, despre activitatea din domeniul învățămîntului și științei! Ne exprimăm convingerea că, în întimpinarea celui de-al XIV-lea Congres al partidului, organizațiile de partid, consiliile de conducere, oamenii muncii din toate sectoarele de activitate vor acționa cu hotărâre pentru a obține rezultate cît mai bune în toate domeniile. După cum cunoașteți, se desfășoară o amplă întrecere între județele patriei noastre; eu aș saluta dacă Iașiul ar concura la un loc frunțaș — nu aș avea nimic împotrivă — și aș fi bucuros dacă ați face totul să vă plasafi pe primul loc. Dar, pentru aceasta, trebuie muncă, muncă și iarăși muncă! (Urale și aplauze puternice, prelunțate; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!” „Ceaușescu și poporul!” „Ceaușescu reales la al XIV-lea Congres!”)

Avem, la Iași, o organizație de partid puternică. Cunoșc organizația de partid a Iașiului din '29, cînd am fost în Iași, o cunoșc din '45, din primele luni de după victoria revoluției de eliberare socială și națională. Știu că întotdeauna comunistii ieșeni, muncitorii, mulți intelectuali ieșeni au avut un rol important în lupta revoluționară a partidului nostru, în lupta patriotică, iar după 23 August, în înfăptuirea obiectivelor revoluției și construcției socialiste. De aceea, am deplina încredere că organizația de partid, organizația de tineret, sindicatele, consiliile de oameni ai muncii din toate domeniile vor acționa într-o deplină unitate pentru realizarea marilor obiective ce le stau în față.

Cu această convingere, vă doresc succese tot mai mari în toate domeniile, rezultate cît mai bune! Multă sănătate și fericire! (Aplauze și urale puternice, prelunțate; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!” „Ceaușescu și poporul!” „Ceaușescu — Pace!” „Ceaușescu reales la al XIV-lea Congres!” Într-o atmosferă de puternică însuflețire și strînsă unitate, toți cei prezenți la marea adunare populară ovaționează îndelung pentru Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare a întregii națiuni — pentru secretarul general al partidului, președintele țării, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU).

Pregătirea forței de muncă în domenii prioritare ale economiei

Intimpinind cu entuziasm și profundă mândrie patriotică marele forum al comunistilor — Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român — cadrele didactice din județul Gorj își exprimă unanima adevărată la Hotărârea Plenarei C.C. al P.C.R. din 27-28 iunie a.c., cu privire la reorganizarea, la Congresul al XIV-lea al partidului, în funcția supremă de secretar general al partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, ilustru gânditor revoluționar, ctitorul noii școli românești, promotorul concepției integrării învățământului cu cercetarea și producția. Elogiul tuturor reprezentanților școlii gorjane se îndreaptă, totodată, acum, la începutul noului an de învățământ, spre tovarășa Elena Ceaușescu, eminent om politic și savant de renume mondial, care acordă o grijă permanentă formării generațiilor tinere la nivelul exigențelor actuale și de viitor ale revoluției științifice și tehnice, pregătirii lor temeinice pentru muncă și viață, pentru participarea activă și creatoare la continua dezvoltare a patriei noastre socialiste.

Așa cum se subliniază în proiectul Programului-Directivă și în Tezele pentru Congresul al XIV-lea, învățământului îi revin sarcini multiple privind procesul formării cadrelor în profil larg, pentru toate domeniile de activitate, capabile să abordeze și să soluționeze diferite categorii de probleme științifice, tehnologice, economice, sociale și umane.

Județul nostru deține o pondere importantă în industriile de vîrf: 70 la sută reprezintă ponderea sa în industria carboniferă, 13,6 la sută în cea a energiei electrice, 8 la sută în cea a țigărilor și 18 la sută în cea a gazelor naturale. Învățământului gorjan îi revine nobila sarcină de a pregăti forța de muncă necesară acestor domenii, la nivelul de calitate și exigen-

Dintre acestea, un număr de 7 școli funcționează cu clasele I—XII, curs de zi, începînd din anul școlar precedent, iar toate cele 17 școli, cu clase de liceu pentru învățământul seral. În felul acesta, putem asigura ponderea corespunzătoare cuprinderii elevilor în liceele de profil minier și petrolier.

În anii socializării, cu deosebire în glorioasă epocă de împlinire mărețe de după Congresul al IX-lea al partidului, baza materială a unităților de învățământ a cunoscut o dezvoltare fără precedent. De la unități cu dotare modestă, s-a ajuns la puternice centre școlare, care beneficiază de o dotare capabilă să asigure desfășurarea unui proces instructiv-educativ de calitate. Valoarea producției globale realizate de elevii acestor unități în atelierele productive sau direct, în întreprinderi, se ridică la sume importante.

În actualul an de învățământ, ne preocupăm de dezvoltarea bazei materiale a unor școli mai ales în centrele Mățășari, Rovinari, Turceni, Stoina, Turburea, Baia de Fier, generalizînd experiența pozitivă a Liceului Industrial Motru care, pe lângă cabinete și laboratoare destinate disciplinelor fundamentale, a acordat o atenție deosebită amenajării și dotării unor cabinete tehnice pe specialități ca: laborator tehnologic pentru mașini miniere, dotat cu utilaje specifice exploatarei în subteran; mina școală în care se pot regăsi principalele lucrări miniere (galerii direcționale, refugiu, colectorul unui abataj frontal, cameră de pompe) un poligon de instruire tehnologică în domeniul exploatarea suprafață, dotat cu mașini și utilaje terasiere, laborator pentru acționări și automatizări; cabinete pentru studii materialelor, exploatarea miniere, desen tehnic, laborator pentru geologie și zăcămintele. Avem în vedere organizarea unor

DIRECȚII PRIORITARE ALE ÎNVĂȚĂMÎNTULUI PENTRU CONGRESUL AL XIV-LEA

școlii manifestării naționale „Creativitate și eficiență în învățământ”.

Vom continua să organizăm o serie de acțiuni metodice pentru valorificarea experienței pozitive pe linia realizării învățării eficiente în școală, stimulării performanței școlare pe fondul progresului școlar în ansamblu, îmbunătățirii nivelului de pregătire la disciplinele fundamentale, tehnologice și tehnice. De altfel, cele 44 de premii și mențiuni obținute în acest an la olimpiadele școlare, 27 de premii și 43 de mențiuni la concursurile pe meserii, cit și cele 143 de premii obținute în cadrul Festivalului Național „Cîntarea României” și al „Daciadei” ilustrează potențialul școlilor din județul nostru.

Prin multiplele manifestări științifico-metodice ce le vom organiza în unitățile școlare sau la nivelul județului, se va constitui un cadru prielnic de perfecționare și autoperfecționare, de abordare științifică a domeniilor specialității, de valorificare a experienței pozitive. În acest complex de acțiuni privind perfecționarea întregii activități instructiv-educative am inclus și dezbaterile unor aspecte concrete referitoare la aplicarea programelor și a manualelor școlare, confecționarea mijloacelor de învățământ, elaborarea unor culegeri de exerciții și proble-

me, generalizarea unor rezultate pozitive ale cercetărilor și experimentelor didactice etc. Tot pentru creșterea competenței profesionale a cadrelor didactice și a angajării lor cu mai multă fermitate în munca de cercetare se va crea și menține un climat favorabil afirmării noului, a tot ce este valoros în domeniul creativității, didacticii moderne, specialității și al muncii educative prin comunicări științifice, articole și studii, activități demonstrative, expoziții de mijloace de învățământ, vizite interscolare etc.

Multiplele direcții ce vizează și dezvoltarea învățământului, alături de celelalte domenii economico-sociale, prevăzute de Programul-Directivă și de Tezele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român constituie pentru toate cadrele didactice din învățământul gorjan garanția fermă a viitoarelor noastre realizări, precum și un mobilizator program de acțiune pentru a înscrie întreaga activitate instructiv-educativă la cotele noii calități și a sporii astfel aportul școlii la realizarea imperativelor dezvoltării economico-sociale a patriei socialiste.

Prof. MIHAIL MĂRTOIU
Inspector școlar general adjunct
al județului Gorj

Ridicarea nivelului de cultură al întregului popor prin generalizarea învățământului de 12 ani

Generalizarea învățământului de 12 ani, începînd cu anul 1990 — unul din marile obiective fixate în Programul Partidului Comunist Român de faurire a societății socialiste multilateral dezvoltate — se înscrie printre transformările profund inovatoare ale școlii românești, menite să producă importante mutații în structura socială a societății noastre socialiste. Așa cum rezultă din Programul-Directivă și din Tezele pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R. și așa cum, cu o deosebită clarviziune, a precizat conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin generalizarea învățământului de 12 ani se creează condițiile „pentru ridicarea nivelului general, profesional, tehnic, științific și cultural al tuturor oamenilor muncii, al întregului popor”.

Faptul că în următorii ani, în cel de-al nouălea cincinal, vor fi încadrați în muncă tinerii absolvenți din primele promoții ale învățământului general de 12 ani, presupune creșterea gradului de angajare a școlii în sprijinul producției, prin participarea sa directă la pregătirea forței de muncă necesare economiei naționale, în consens cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general.

Toate acestea solicită un susținut efort de organizare judicioasă a muncii, de îndrumare competentă și de control exigent la nivelul fiecărei inspectorat școlar județean. Ținînd seama de importanța pe care o are generalizarea învățământului de 12 ani pentru amplul proces de dezvoltare a societății noastre socialiste, colectivul Inspectoratului Școlar al Județului Cluj a trecut cu fermitate la îndeplinirea sarcinilor ce-i revin în această privință, luînd o serie de măsuri operative, atît în direcția pregătirii condițiilor materiale adecvate noilor structuri ale învățământului de 12 ani, cit și pentru perfecționarea procesului instructiv-educativ, mobilizînd conducerea de școli, întregul personal didactic, în îndeplinirea acestora cu spirit de răspundere și conștiințiozitate.

Pornind de la realitățile geografice și demografice ale județului, am studiat cu mare atenție modalitățile de extindere a rețelei unităților de învățământ de 12 ani în mediul rural, fie pentru cursurile de zi, fie pentru cele serale; de exemplu s-au înființat clasele a XI-a liceale în localitățile Iara, Aghreșu, Ciucea, Poineni, Mociu. De asemenea, sub îndrumarea directă a organelor locale de partid și de stat și printr-o foarte bună colaborare cu ministerele de resort, s-a organizat o rețea de școli cu clase de învățământ profesional, armonios distribuite pe raza județului, care să contribuie la satisfacerea necesarului de forță de muncă, îndeosebi pentru sectoarele prioritare ale economiei. În aceste condiții, la care adăugăm organizarea cu responsabilitate și discernămintă a unor acțiuni de orientare școlară și profesională, toți absolvenții clasei a X-a necuprinși în clasa a XI-a cursuri de zi vor urma, în anul de învățământ 1989—1990, școala profesională și, concomitent, clasa a XI-a a liceului seral.

În același timp, cu sprijinul unor unități economice și de învățământ tutelare am reușit să asigurăm mijloacele de învățământ și echipamentul școlar necesare funcționării în bune condiții a claselor de

liceu nou create în mediul rural și a celor profesionale, fapt care permite pregătirea temeinică, teoretică și practică a elevilor chiar de la începutul anului școlar. În atenția noastră a stat nu numai asigurarea unei baze materiale corespunzătoare ci și respectarea principiului calității în încadrarea unităților de învățământ care școlarizează elevii de școală profesională înscriși totodată în clasa a XI-lea, curs seral; astfel, atît în școlile rurale, cit și în cele care au învățământ seral începînd cu acest an școlar, am încadrat profesori și specialiști cu cea mai bună pregătire profesională.

Conștienți de ca realizarea generalizării învățământului de 12 ani impune un efort susținut din partea tuturor cadrelor didactice în vederea creșterii eficienței demersului didactic, am antrenat inspectorii de specialitate, directorii de școli și metodologii în organizarea și coordonarea unor acțiuni de îndrumare a activităților specifice de pregătire a procesului de predare-învățare din noul an școlar, ca efectuarea planificărilor calendaristice, orarului școlii, conceperea unor modele de proiecte pentru lecții, a unor proiecte de evaluare. Condițiile concrete în care vor învăța elevii ce urmează, concomitent școala profesională și liceul seral impun o bună echilibrare a încărcăturii de sarcini didactice, o riguroasă organizare a lecției, utilizarea unor metode moderne active cu un sporit caracter formativ care să faciliteze însușirea cunoștințelor de bază în timpul orei de curs. Profesorii trebuie să acorde toată atenția esențializării și sistematizării cunoștințelor, abordării lor interdisciplinare și sporirii caracterului practic-aplicativ al acestora, consolidării la elevi a unor deprinderi de învățare eficientă, tratării lor diferențiate. În acest sens, cu prilejul recentelor consfătuiri ale cadrelor didactice, în cercurile pedagogice și în colectivele de cadetă s-au dezbătut o serie de aspecte ale didacticii moderne, urmînd ca ele să constituie o permanentă preocupare de-a lungul întregului an școlar; o bună parte din acțiunile de perfecționare profesională, organizate de Inspectoratul Școlar, vor fi axate pe această tematică.

Beneficiind de directă și prețioasă îndrumare a tovarășei academiciane doctor inginer Elena Ceaușescu, președintel Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, cadrele didactice din învățămîntul preuniversitar al județului nostru mai ales cele care predau în licee, partiticipă fructuos și vor continua să participe la activitatea de cercetare științifică, contribuind prin abordarea unei tematici elaborate în colaborare cu specialiștii din întreprinderi, la îmbunătățirea unor tehnologii, la dezvoltarea mijloacelor de producție. Integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția — realizată, în principal, prin instruirea practică a elevilor în unitățile productive — se înfăptuiește și prin participarea unui număr tot mai mare de elevi la creația tehnico-științifică. Învățămîntul din județul nostru oferindu-le largi posibilități de dezvoltare a creativității, mai ales în condițiile generalizării sale.

Înțelegînd generalizarea învățămîntului de 12 ani ca pe un proces complex care încumbă energie creatoare, dăruire și competență, cu implicații directe în ridicarea nivelului de cultură profesională și generală a întregului popor la cote tot mai înalte, membrii Inspectoratului Școlar

ță cerută de gradul din ce în ce mai înalt de complexitate și de dezvoltare pe care le înregistrează domeniile respective. Din această perspectivă, preocuparea noastră de a conferi învățămîntului dimensiunea prospectivă și flexibilitatea necesare în formarea și pregătirea forței de muncă se materializează în extinderea și dezvoltarea rețelei de pregătire a elevilor pentru meseriile prioritare din domeniile amintite. Disponem în județ de 19 licee, dintre care 16 cu profil industrial, 20 de școli profesionale, 46 școli cu treapta I de liceu, toate repartizate armonios și avînd, așa cum am subliniat, structuri corespunzătoare economiei județului. Rețeaua liceală și profesională este adaptată noilor cerințe de dezvoltare economică a județului, astfel că prin extinderea și diversificarea acesteia se asigură școlarizarea a peste 6000 de elevi anual în profilurile minier, petrolier și energetic.

Unitățile miniere din județul Gorj, de pildă, cariere de mare capacitate, precum și mine, sint dotate cu utilaje și instalații moderne, deosebit de complexe din punct de vedere mecanic, electric, hidraulic, de automatizare, ceea ce presupune un personal muncitor de specialități diverse, policalificat, bun cunoscător alit a problemelor specifice zăcămintelor de cărbune, cit și a unor temeinice cunoștințe de electricitate, mecanică, geologie, electronică, hidraulică ș.a. În prezent, în mineritul din județul nostru lucrează 29 820 de muncitori, în majoritate excavatoriști, electricieni, lăcătuși, buldozeriști, electroniști, geologi și de alte meserii specifice, majoritatea lor fiind pregătiți în liceele industriale de profil din județ.

Pregătirea elevilor în domeniul minelor și al petroliului se realizează în cinci licee specializate și în 17 școli cu treapta I de liceu, aflate în apropierea întreprinderilor de exploatare a cărbunului și țigărilor.

asomenea cabinete în fiecare liceu de acest profil din județ. Pentru a fi în pas cu dezvoltarea tehnicii și modernizării mijloacelor de producție, am asigurat perfecționarea cadrelor tehnice din liceele noastre prin cursuri de reciclare organizate din doi în doi ani, în cadrul centrelor de perfecționare ale combinatei miniere, integrînd, cu bune rezultate, fiecare inginer și maistru în colective de cercetare cu o tematică bine stabilită în conformitate cu cerințele dezvoltării muncii. Am hotărît, de asemenea, ca Liceul Industrial Motru să reprezinte centrul metodic de perfecționare al cadrelor didactice și specialiștilor care funcționează în liceele miniere din județ, avînd în vedere faptul că personalul didactic și specialiștii din acest liceu conduc cu multă competență cercurile tehnice ale elevilor, coordonează lucrările științifice ale acestora din cadrul sesiunilor de referate și comunicări, realizează lucrări metodico-științifice de tinută, contribuînd, totodată, la elaborarea unor manuale școlare pentru disciplinele tehnologice specifice industriei miniere. De la înființarea sa în anul 1967 și pînă în prezent, la Liceul Industrial Motru au fost pregătiți și integrați în producție peste 10 mii de muncitori calificați și aproape o mie de maistri.

Pe cit de oportună, pe atît de fructuoasă s-a dovedit implicarea în învățământ a sistemului de coordonare și îndrumare prin Institutul de Mine din Petroșani, de sprijinul căruia am beneficiat și vom beneficia nemijlocit, în acțiunile județene de perfecționare profesională. De asemenea, cu sprijinul direct al filialelor societăților științifice pe specialități, vom acționa atît pentru consolidarea sistemului muncii metodice și de perfecționare la locul de muncă, precum și pentru stimularea activității de cercetare științifică și pedagogică a cadrelor didactice, în vederea găsirii unor noi modalități de optimizare a strategiilor de predare-învățare, pentru realizarea unor lucrări și mijloace de învățământ care pot fi valorificate în ca-

ĂMÎNTULUI ÎN LUMINA TEZELOR XIV-LEA AL PARTIDULUI

lar Județean, toți slujitorii școlii clujene își vor intensifica eforturile pentru a da noi valențe calitative învățămîntului, pentru a forma cadre cu o temeinică pregătire, capabile să se integreze în activita-

tea social-ului în consens cu cerințele dezvoltării și modernizării economiei naționale.

Prof. MARIANA RĂDUȚIU
Inspector școlar general al județului Cluj

Formarea tinerei generații în spiritul inaltelor idealuri ale societății noastre

Este un adevăr indubitabil, confirmat pregnant de dezvoltarea multilaterală a României socialiste și înaintarea sa spre comunism, că, în procesul de formare și autoformare a personalității, educația patriotică-revoluționară, parte componentă a educației moral-politice, reprezintă o dimensiune complexă, de mare însemnătate, prin rolul său în constituirea și activarea conștiinței și atitudinii comuniste. Dat fiind rolul educației patriotice, în nenumărate rânduri, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a subliniat importanța acesteia în formarea omului de tip nou, elementele sale de conținut, necesitatea intensificării preocupărilor tuturor factorilor.

În acest sens, la ședința comună a Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a organizațiilor democratice și organizațiilor de masă și obștești din noiembrie 1988, tovarășul Nicolae Ceaușescu preciza că „va trebui educăm întregul popor și, în primul rând, tineretul, în spiritul patriotismului revoluționar, al devotamentului față de patrie, față de popor, față de cauza partidului.”

Parunse de semnificația acestui îndemn, cadrele didactice din județul Constanța și-au mobilizat, la un nivel superior, capacitatea lor politico-ideologică, profesională, metodică, pentru ca educația patriotică-revoluționară a elevilor să fie mai bine reprezentată în procesul instructiv-educativ, cu sporită eficiență în compartimentul cognitiv, afectiv și de acțiune.

Demersul educativ a fost îndreptat spre identificarea și ierarhizarea obiectivelor educației patriotice, proiectate pe întreaga durată a școlarității, departajate pe discipline de învățămînt.

De asemenea, s-a avut în vedere corelarea acestora cu conținutul învățămîntului, cu sarcinile cuprinse în programul unitar județean al acțiunilor politico-ideologice, tehnico-științifice, cultural-artistice și sportive, creînd, totodată, mai multe și fertile posibilități de colaborare cu organizațiile de copii și tineret, cu familia, cu instituțiile de cultură și cu alți factori implicați în educația tinerei generații.

Din perspectivă psihologică, educația-învățămîntului, profesorii, diriginții, specialiștii, care realizează pregătirea de cultură generală și instruirea tehnico-practică a elevilor au fost sprijiniți și îndemnați ca noțiunile, conceptele, reprezentările propuse pentru a fi însușite și vehiculate de către aceștia, să fie însoțite de puternice trăiri afective cu rol hotărîtor în conturarea și orientarea din interior a cunoștințelor și comportamentului politic-revoluționar, elemente definitorii ale profilului moral-politic al omului societății noastre socialiste.

În acest scop, din multitudinea modalităților educative am situat la loc de frunte asimilarea traică și continuă a cunoștințelor predate și, totodată, lărgirea orizontului de cunoaștere și înțelegere a conceptelor, legilor, particularităților fiecărei discipline, subliniind rolul formativ al acestora, cultivarea unei motivații superioare pentru o pregătire temeinică, de înaltă calitate, garanția cea mai certă a formării conștiinței socialiste, a implicării tinerilor în eforturile constructive ale poporului nostru.

În învățămîntul primar, dar, mai ales, cel gimnazial și liceal, lecția din clasă, cabinet sau laborator a fost, deseori, înțregită cu lecția desfășurată în incinta Muzeului de Istorie Națională și Arheologie, la Complexul Muzeistic de Științe ale Naturii din Constanța, prilej de extindere a modalităților de cunoaștere intuitivă a specificului istoric, geografic, floristic și faunistic, a pitorescului local și, nu mai puțin, a realizărilor prezente, materializate în numeroase și impresionante edificii, așa cum sînt: Canalele Dunăre-Marea Neagră și Poarta Albă-Midia-Năvodari, Platforma Petrochimică Midia-Năvodari, Centrala Nuclearo-electrică din Cernavodă, puternica dezvoltare a șantierelor navale din Constanța, Mangalia.

Prin reinnoirea modalităților de desfășurare a procesului de învățămînt, a activităților de cerc, cu ajutorul diapozitivelor, diafilmelor — cele mai multe realizate de elevi — au fost aduse, în fața unui număr mai mare de copii istoria, geografia locală și, totodată, ei au fost duși în mijlocul acestora, reușind astfel să afle cine sînt, de unde vin, să cunoască și să se mindrească cu trecutul lor, cu bogățiile acestor pămînturi, așa cum le întîlnim la cetatea Histria, monu-

mentul de la Adamclisi, Litoralul, stațiunile experimentale „Palas Constanta” sau din localitățile Valul lui Traian și Basarabi.

Studierea temeinică de către toți elevii a documentelor de partid și de stat, în mod deosebit a Tezelor din aprilie 1989, a Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din iunie 1989 reprezintă pentru noi, cadrele didactice, o cale fundamentală de educație patriotică a elevilor.

În vederea sporirii valențelor educative ale orelor de curs, informărilor politice, învățămîntului politico-ideologic, s-au folosit, cu precădere, dialogul, relaționarea și compararea datelor, relațiile și îndemnurile unor activiști de partid și de stat, exemplul strălucit al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de muncă, de dăruire totală pentru îndeplinirea celor mai nobile idealuri ale poporului nostru, ale omeniilor.

Atît la nivelul unităților de învățămînt, cît și prin acțiuni mai ample, cu caracter interscolar sau zonal, s-a sărbătorit împlinirea a 100 de ani de la proclamarea zilei de 1 Mai ca Zi a Solidarității Oamenilor Muncii din întreaga lume, au avut loc însuflețitoare manifestări dedicate împlinirii a 45 de ani de la Revoluția de Eliberare Socială și Națională, Antifascistă și Antimperialistă.

Mindria patriotică, interesul și atașamentul pentru tezaurul cultural românesc s-au cultivat cu măiestrie și prin programul de manifestări special consacrate Centenarului poetului național — Mihai Eminescu. La statuia ce-l poartă numele, amplasată la malul mării, s-au perindat succesiv elevii școlilor din municipiu și din împrejurimi, pentru a depune flori și sustine momente poetice. Toate acestea au culminat cu un emoționant spectacol de sunet și lumină, realizat cu concursul substanțial al elevilor Școlii Nr. 42 din Constanța, în ziua în care, cu o sută de ani în urmă, marea noastră poet intra în nemurire.

Implicarea elevilor în activitățile de autogospodărire a școlii și de întreținere a spațiilor verzi constituie o eficiență cale de educație a spiritului civic, a respectului pentru bunurile materiale. Astfel, elevii sînt antrenati în îmbunătățirea bazei didactico-materiale a unităților de învățămînt, a curățeniei, la autototare. Ei contribuie la întreținerea pepinierelor de arbori și arbuști, a culturilor de pe loturile școlare, la realizarea planului de sericicultură și a celui de împăduriri. De asemenea, tineretul școlar participă cu hărnicie pe ogoare la toate campaniile agricole.

Noul an școlar se va înscrie cu noi împliniri și în domeniul muncii de educație, întîmpinînd, astfel, cel mai important eveniment politic al anului — Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român — care va proiecta pe noi coordonate dezvoltarea socialistă și comunistă a scumpii noastre patrii.

Prof. OLGA DUTU
Inspector școlar general
al județului Constanța

Organizarea științifică a muncii — premisă a eficienței actului didactic

Este de domeniul evidenței faptul că revoluția tehnico-științifică contemporană provoacă o masivă transformare a tuturor formelor productive, obiective și subiective. În acest context, omul capătă alte responsabilități, alte funcții, ceea ce conduce în mod logic și la noi semnificații ale actului formativ.

Luînd ca ax principal obiectivul fundamental al cincinalului 1991—1995, expus în proiectul Programului-Directivă al Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român, anume „de dezvoltare intensivă a economiei naționale, aplicarea programelor de organizare și modernizare a producției pe baza celor mai avansate cuceriri ale științei și tehnicii, realizarea unei noi calități a muncii în toate domeniile de activitate, asigurîndu-se trecerea la cea de-a doua fază superioară a construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate în patria noastră, a înlăturării Programului partidului”, aprofundarea relației dintre realizarea acestui obiectiv, ca indicator al unui anumit stadiu de dezvoltare și factorul uman implicat și direct responsabil de împlinirea sa ne conduce implicit către educație, către învățămînt, mai exact, către exercitarea mai accentuată a unor dintre funcțiile acestora. Învățămîntul devine o condiție a realizării reproducției lărgite a forței de muncă din punct de vedere calitativ, respectiv sub aspectul aptitudinilor intelectuale, fără de care, în împrejurările actuale, reproducția lărgită a produsului social total nu mai poate fi concepută la nivelul cerințelor mondiale. Or, prin documentele programatice ale Partidului Comunist Român se subliniază necesitatea de a plasa produsele și întreaga economie românească la nivelul exigențelor mondiale ale țării avansate. Pentru aceasta se propune lărgirea investițiilor intelectuale, altfel spus, pregătirea mai intensă a întregului tineret prin generalizarea învățămîntului de 12 ani și prin extinderea învățămîntului superior. Investițiile intelectuale își pun în valoare avantajele și efectele după perioada de formare, în momentul integrării produselor educației, respectiv a absolvenților, în activitatea socială productivă și, după cum viața demonstrează, cu cît aceste investiții sînt pe termen mai lung cu atît mai greu se depreciază rezultatele lor.

Adoptarea concepției potrivit căreia educația face posibilă și temeinică dezvoltarea tuturor sectoarelor de activitate — și, în consens cu acest fapt, omul trebuie pregătit pentru a se situa în centrul dezvoltării acționînd ca agent, beneficiar și scop suprem al tuturor proceselor de dezvoltare socio-economică și culturală — reprezintă una din tezele enunțate cu claritate, mereu accentuate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. „Trebuie să fim pe deplin conștienți, sublinia recent secretarul general al partidului, că fără o activitate de cercetare științifică, fără un învățămînt bun, fără o pregătire temeinică și continuă a cadrelor, a muncitorilor, a inginerilor, a specialiștilor, fără recidivarea lor continuă nu vom putea înlături programele de dezvoltare a patriei noastre”.

Orientările și direcțiile de acțiune ce se desprind din Tezele elaborate pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român conturează concluzia strategică a necesității înlăturării în stadiul actual de dezvoltare a societății socialiste românești a unui triplu și convergent proces revoluționar: în știință și tehnică/industrie, în agricultură, în nivelul de educație, pregătire/cultură și, implicit, în conștiința oamenilor muncii.

Lupta pentru o nouă calitate și eficiență în domeniul educației presupune și formularea unor răspunsuri la o problematică deosebit de complexă, care include, în primul rînd, o analiză pertinentă a interdependențelor dintre învățămînt ca subsistem și sistemul social în care este integrat, o analiză ce are în vedere identificarea relațiilor de compatibilitate între schimbare și continuitate, fie că avem în vedere structurile și profilurile școlare sau conținuturile științifice predate școlar și, nu în ultimă instanță, o analiză aptă să contureze și proiecteze strategiile și activitățile optime de a modela și pregăti ființa umană pentru învățare continuă.

Reflectînd aceste preocupări, tendințele existente și pe plan mondial, de realizare a unei noi calități a educației se manifestă printr-o abordare sistemică a proceselor educaționale exprimate concentrat prin conceptul de curriculum. Accepțiunea cu care s-a impus în literatura de specialitate este cea lansată de L. d'Hainaut: „Un proiect educativ care definește: a) țelurile, scopurile și obiectivele unei acțiuni educative; b) căile, mijloacele și activitățile folosite pentru a atinge aceste scopuri; c) metodele și instrumentele pentru a evalua în ce măsură acțiunea a dat roade”. După nivelul cuprinderii, acceptînd definiția pedagogului belgian, realizăm că, din punctul de vedere al educatorului, metodologia elaborării curriculum-ului își solicită acțiunea să selecționeze, să utilizeze și să dozeze sau să articuleze toate componentele și etapele activităților didactice (continuturi, metode, mijloace, procedee) în funcție de obiective. Așezarea obiectivelor în fața procesului instructiv-educativ constituie dintotdeauna un atribut al educației, dar precizarea lor și elaborarea taxonomiilor pe niveluri și domenii comporta-

mentale constituie achiziții mai recente ale pedagogiei, menite să optimizeze procesul didactic prin introducerea unui eficient crescut de rigoare, exprimat în capacitatea de a urmări și dirija evoluția dorită la elevi și a evalua rezultatele acțiunii educative.

După cum este cunoscut, obiectivele generale sau finalitățile educației sînt definite în documentele de politică școlară, obiectivele specifice pe discipline sînt, în general, specificate în programele școlare, dar piatra de incercare a nivelului atins de elev în învățarea unor conținuturi și conduite cognitive o constituie obiectivele operaționale ale lecției, a căror definire intră în competențele educatorului, după cum tot în menirea sa, dar orientate spre realizarea acestora, intră și alegerea strategiilor de predare/învățare/evaluare. Acest fapt impune întregului colectiv o activitate concertată de pregătire sau proiectare pe niveluri, luînd ca indicatori timpul și densitatea materiei de studiu, a complexului program definit prin conceptul de curriculum. Practic, este vorba de a aplica în activitatea didactică principiile organizării științifice a muncii. Explicînd, înțelegînd organizarea în accepțiunea lui Paul Popescu Neveanu (din Dicționarul de psihologie), drept „relaționarea unor elemente dispartate și stabilirea unui asemenea ansamblu care să se comporte ca un tot funcțional [...] ce are la bază legăturile de tip informațional dintre elementele componente ce conferă ansamblului o relativă uniformitate și stabilitate” și fundamentînd-o pe datele psihopedagogiei, putem afirma că sporierea eficienței învățării elevilor școlii noastre se explică în parte prin realizarea unor activități concepute într-un tot coerent, menite a asigura o calitate crescută a activităților didactice curente.

● Astfel, în cadrul Liceului „Național” din Iași, între 1 și 15 septembrie, s-a realizat, atît pe discipline cît și global, la nivelul unei serii de clase, analiza rezultatelor obținute de elevi la probele sumative, aplicate la finele anului școlar anterior, cît și a nivelului reușitelor la examenele de treaptă sau învățămînt superior. Avînd în vedere că, prin conținut, probele sumative vizează cunoștințele indispensabile elevului pentru a progresa în materia anului următor, în mod diferențiat, după rezultatele obținute proiectăm conținutul și durata recapitulărilor; concomitent (unitatea noastră școlară neavînd ciclu primar), pentru clasele a V-a se elaborează probe diagnostice, în scopul informării noastre asupra nivelului inițial de pregătire a elevilor, la limba și literatura română și la matematică, și pentru a putea regla în consecință ritmul și conținutul instruirii.

● După profilul pedagogic al claselor, coordonat, pe cadre, se elaborează proiectele de activitate anuală, semnificînd delimitarea capitolelor și temelor, numărul de ore afectat fiecărei teme; unele orientări sînt date de program, dar noi avem în vedere în stabilirea ritmului de parcurgere a materiei și profilurile diferite ale claselor.

● În același timp, realizăm pe formule tipizate, după concepție proprie, la nivelul catedrelor, atît planificarea activității pe trimestre, cît și proiecte-model, detaliate pe sisteme de lecții, cu precizarea temelor de tratat, a obiectivelor, a metodelor de predare/învățare/evaluare ce se vor utiliza, menționînd conținutul, succesiunea și alternarea activităților.

● Tot la nivelul catedrelor, confruntăm și analizăm proiectele profesorilor care predau aceeași disciplină, dar la clase diferite, pentru a avea o evidență clară și a asigura acel continuum instructiv necesar parcurgerii de către elev a întregului ciclu școlar.

● Pe clase și discipline realizăm elaborarea obiectivelor operaționale, precum și completarea și diversificarea setului de probe de evaluare continuă și sumativă (trimestrială și anuală). Angajarea colectivului didactic al școlii într-o cercetare coordonată de Centrul de Științe Sociale ne-a favorizat condițiile de a dispune în prezent de seturi de probe de evaluare curentă pentru toate disciplinele ciclului gimnazial.

● La nivelul catedrelor, potrivit cu fiecare clasă și ciclu școlar, se completează seturile de material didactic, mapele cu probleme și exerciții, fișele cu conținut diferențiat, multiplicat în conformitate cu efectivul claselor.

● Pentru a evita supraîncărcarea „din start”, realizăm o confruntare și analiză a proiectelor profesorilor aceleiași clase pentru ca, în conformitate cu orarul stabil, să se realizeze dozarea judicioasă a temelor la nivelul elevilor.

● În ideea perfecționării continue prin informarea „la zi”, tot în perioada pregătitoare a anului de învățămînt, am înscris în planul de muncă și am organizat, la nivelul colectivului didactic dezbaterile temelor Teorii ale învățării și strategiilor de instruire; Modalități concrete de cultivare la elevi a spiritului de investigație.

Acestea sînt cîteva din preocupările și măsurile pe care le avem în vedere la fiecare început de an școlar.

Dr. ANA GUGIUMAN
Centrul de Științe Sociale, Iași
Prof. RODICA LUCĂ
directoarea Liceului „Național” din Iași

Sinteze pe teme de didactică modernă

Proiectarea activității didactice (I)

În ansamblul acțiunilor menite să asigure creșterea eficienței procesului de instrucție și educație, pregătirea și proiectarea desfășurării acestui proces reprezintă o condiție necesară. Rolul și valoarea operațiilor pe care le implică, pentru realizarea unei activități didactice reușite, sint quasiunanim recunoscute. Dintotdeauna, educația — ca activitate conștientă, organizată și întreprinsă sistematic, orientată în direcția atingerii unor finalități — a presupus programarea acțiunilor și proceselor prin care se realizează. Complexitatea sa deosebită, multitudinea și varietatea proceselor și acțiunilor pe care le cuprinde, ca și realizarea treptată a scopurilor sale fac necesară programarea acestei activități. În ultimele decenii, însă, preocupările pentru lămurirea problemelor pe care le generează acțiunea de proiectare și realizarea ei, astfel încât să confere procesului didactic o eficiență mai înaltă, sint mai insistente ca oricând. Ele constituie obiectul a numeroase investigații și dezbateri.

Interesul deosebit manifestat de teoria pedagogică și de educatori pentru proiectarea activității de instrucție și educație este stimulat, în primul rând, de cerința dominantă, în epoca noastră, de creștere a calității și eficienței pedagogice, economice și sociale a acestei activități. În condițiile dezvoltării impetuase a științei și tehnicii, a afirmării puternice a științelor și învățămîntului, ca factori hotărîtori ai progresului social, preocuparea și eforturile pentru a asigura un înalt nivel calitativ activității de formare a omului devin legitime. În legătură cu acest fapt, poate fi menționată viziunea nouă asupra organizării și desfășurării activității instructiv-educative, pe care o promovează tehnologia didactică modernă, ca sistem de procese vizind proiectarea, organizarea și alegerea mijloacelor, tehnicilor și formelor de desfășurare în vederea realizării conținuturilor și obiectivelor stabilite. Prin urmare, în ansamblul proceselor și operațiilor pe care le implică tehnologia didactică, un loc distinct și un rol important îl deține prefigurarea cit mai precisă a demersului ce urmează a fi întreprins, definindu-se scopurile, organizarea, procesele ce se vor desfășura, mijloacele folosite ș.a.m.d. Este o trăsătură generală a acțiunilor umane, întreprinse deliberat și cu finalitate, de a se desfășura prin acțiuni și demersuri grupate în categorii cu funcții de proiectare, organizare și desfășurare a activității în concordanță cu programul anticipat, precum și de evaluare a rezultatelor obținute și a modului cum s-a derulat activitatea. Realizarea fiecărei categorii de acțiuni implică solicitări de competență intrinsecă de natură diferită din partea educatorului. Dacă proiectarea activității presupune o activitate precumpănitor teoretică, intelectuală, în care se exprimă etosul pedagogic, concepția care îl animă pe propunător, organizarea și desfășurarea activității, deci planul realizator, solicită capacități de acțiune și de creație, inclusiv de reconsiderare a proiectului pe parcursul realizării lui, iar procesele evaluative implică atitudini și acțiuni teoretico-analizoare de interpretare și autoevaluare a procesului efectuat, capacitatea de a sesiza ceea ce este izbutit, precum și punctele critice ale programului, care se cer ameliorate în etapele următoare.

Orientarea ce se degajă din tehnologia didactică se conjugă cu concluziile desprinse de teoria pedagogică în urma analizei de sistem a actului didactic. Una din principalele constatări pune în evidență faptul că activitatea instructiv-educativă constă în interacțiunea mai multor componente, se realizează cu participarea a numeroși factori și presupune anumite condiții, resurse și restricții. Cele mai multe din acestea pot fi pregătite, anticipate, în timp ce altele sint mai puțin controlabile, fiind desigur posibilă apariția în desfășurarea procesului didactic a unor situații și evenimente neprevăzute. Rezultă că activitatea instructiv-educativă cu tot caracterul său probabilistic — așa cum sint toate acțiunile cu oamenii și a-

decevală, constructivă în această privință, care concordă cu principiile praxiologice ale lucrului bine făcut, ar putea fi definită în enunțuri de tipul următor: o activitate eficientă este condiționată, înainte de toate, de o pregătire prealabilă temeinică, a pregătii un demers didactic înseamnă a prevedea, deci a anticipa desfășurarea proceselor, crearea situațiilor educative, succesiunea secvențelor și structura acestora, mijloacele de realizare etc.; proiectarea fiecărui demers didactic se electuează la momentul potrivit, pe etape ale activității și numai atunci cind dispunem de datele necesare.

CONDIȚII DE EFICIENȚĂ

Proiectarea pedagogică privește întreaga activitate de educație, independent de amploarea acesteia, de cadrul de desfășurare, ea „facind posibilă planificarea unor întregi sisteme”. Totodată, însă, după cum s-a amintit, se dovedește utilă stabilirea laturilor, proceselor și operațiilor proprii activității didactice, în care este necesară și posibilă gindirea anticipativă. Fără să putem enunța toate elementele componente ale actului didactic, ce pot constitui obiectul acțiunii de anticipare, raportându-ne la activitatea educatorului, conținutul proiectării privește după cum se va arăta în continuare, etapele și componentele principale ale activității instructiv-educative.

Apoi, în strînsă legătură cu condiția precedentă, dat fiind caracterul procesual al activității pedagogice, implicind realizarea în etape cu obiective și conținuturi proprii, cu moduri specifice de realizare, proiectarea se prezintă ca acțiune continuă, permanentă, care permează demersului instructiv-educativ, oricare ar fi dimensiunea, complexitatea sau durata lui. Cele mai multe din operațiile sale se săvîrșesc în legătură cu conceperea lecțiilor și a altor tipuri de activități cu elevii. Derivat din aceeași condiție, proiectarea se concretizează într-o suită de decizii anticipative privind acțiunea diverselor componente ale procesului didactic pe tot parcursul acestuia. Din aceasta decurge posibilitatea determinării unei anumite succesiuni, cu valoare de algoritmi, a operațiilor de proiectare constituite într-un sistem unitar.

În al treilea rînd, o condiție importantă prin implicațiile sale practice, privește raportarea acțiunilor de proiectare la trei cadre de referință: a) **activitatea anterioară** momentului în care este anticipat un anumit demers, care este supusă unei evaluări diagnostice vizind relevarea aspectelor și procedurilor eficiente, dar și a punctelor critice, în scopul prefigurării, pentru etapa următoare, a unor moduri de ameliorare; b) **situația existentă**, constind în cunoașterea condițiilor în care se va desfășura activitatea, a resurselor și mijloacelor disponibile sau care se cer asigurate și, mai ales, a potențialului de învățare al elevilor. În același timp, se au în vedere și restricțiile în care urmează să se „încadreze” activitatea proiectată; c) **stabilirea modului de organizare și desfășurare** a activității viitoare și **predicția rezultatelor** ce urmează să fie obținute.

În fine, oricare ar fi dimensiunea pe care o vizează, proiectarea activității didactice reprezintă premisa unui demers reușit în măsura în care anticipă ceea ce trebuie și ceea ce poate fi prevăzut în desfășurarea acesteia, fără omisiuni, dar și fără operații care nu au utilitate reală. Ea are valoare de ghid în activitatea educatorului, solicitind, totodată, din partea acestuia, capacitatea de adaptare, de reconsiderare a demersului anticipat, cind situații neprevăzute impun aceasta.

Conf. univ. dr. ION T. RADU

Adunările generale ale oamenilor muncii din învățămîntul preuniversitar

În climatul de puternică eferescență politică, de profundă angajare patriotică în care întregul popor român întîmpină cel de-al XIV-lea Congres al partidului, în perioada septembrie-octombrie a.c., au loc adunările generale ale oamenilor muncii din instituțiile de învățămînt. Întreaga activitate de pregătire și organizare a adunărilor generale se desfășoară sub conducerea organelor și organizațiilor de partid din unitățile de învățămînt.

Participanții la adunările generale vor avea un bun prilej pentru manifestarea adevinții unanime la Hotărîrea Plenei C.C. al P.C.R. de a propune realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la cel de-al XIV-lea Congres al partidului în înalta funcție de secretar general, cheazăse sigură a înaintării neabătute a României pe drumul socialismului și comunismului.

În același timp, adunările generale ale oamenilor muncii vor da posibilitatea tuturor participanților de a-și exprima sentimentele de înaltă stimă, dragoste și prețuire față de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-viceprim ministru al Guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, pentru aportul pe care îl are la elaborarea și în-

făptuirea politicii interne și externe a partidului la îndrumarea și dezvoltarea științei, învățămîntului și culturii.

În adunările generale oamenii muncii din instituțiile de învățămînt vor dezbate aprofundat contribuția lor la înfăptuirea neabătută a hotărîrilor partidului pentru formarea și dezvoltarea conștiinței revoluționare a oamenilor muncii, a unei atitudini înaintate față de muncă și societate, cunoașterea, însușirea și aplicarea neabătută a hotărîrilor de partid și a legilor țării. Se vor stabili măsuri pentru cuprinderea și mentinerea la cursuri a tuturor elevilor, perfecționarea procesului instructiv-educativ, legarea mai strînsă a învățămîntului de îndeplinirea sarcinilor economico-sociale, de noile cerințe care se pun în domeniul pregătirii forței de muncă pentru toate sectoarele economiei naționale, al lărgirii orizontului de cunoștințe profesionale, tehnice, economice, științifice și de cultură generală.

Avînd un pronunțat caracter de lucru, adunările generale vor analiza în spirit de înaltă exigență și răspundere revoluționară modul cum consiliile de conducere, cadrele de conducere ale unităților au acționat pentru organizarea corespunzătoare a procesului de învățămînt, pen-

tru soluționarea problemelor de muncă și de viață ale colectivului de cadre didactice și elevi.

Prin întreaga lor desfășurare, adunările generale ale oamenilor muncii vor determina perfecționarea continuă a stilului și metodelor de muncă ale organelor de conducere colectivă din școli, pentru a acționa mai ferm în vederea bunei organizări a muncii, folosirii raționale a mijloacelor de care dispun unitățile, întăririi ordinii și disciplinei, a controlului și urmăriirii îndeplinirii sarcinilor.

Totodată, se vor analiza cu exigență abaterile de la normele eticii și echității socialiste, stabilindu-se măsuri hotărîte pentru înlăturarea cu desăvîrșire a acestor manifestări.

Adunările generale ale oamenilor muncii din unitățile de învățămînt, desfășurate în perioada 1 septembrie — 20 octombrie a.c., au următoarea ordine de zi: Raportul organului de conducere colectivă și al comitetului sindicatului (birotul grupei sindicale) privind calitatea activității instructiv-educative desfășurate în anul de învățămînt precedent și măsurile ce se impun în continuare, în spiritul indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, pentru realizarea sarcinii de generalizare a învățămîntului de 12 ani; Raportul privind situația protecției muncii în anul 1989; Aprobarea planului general de muncă al unității pentru anul de învățămînt 1989-1990; Aprobarea programului comun al activităților politico-ideologice, tehnico-științifice, cultural-artistice și sportive.

„Creativitate și eficiență în învățămînt“

— ediția a V-a —

Cea de a V-a ediție a manifestării metodico-științifice „Creativitate și eficiență în învățămînt“ are ca temă „Promovarea interdisciplinarității în învățămînt în consens cu cuceririle științei și tehnicii contemporane, cu exigențele edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate în România; cai și mijloace de realizare“.

Lucrările vor fi elaborate în lumina documentelor Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român.

Înscrisă în cadrul Festivalului Național „Cintarea României“, acțiunea se va desfășura în întregul sistem de învățămînt, în intervalul septembrie 1989 — septembrie 1991, pe următoarele etape: etapa de masă la nivelul unităților de învățămînt preșcolar, primar, gimnazial, liceal, al catedrelor și facultăților din învățămîntul superior: septembrie 1989 — septembrie 1990; etapa zonală, pe municipii, orașe (în Capitală, pe sectoare), pe instituții de învățămînt superior: octombrie — decembrie 1990; etapa județeană (a municipiului București) și pe centre universitare: ianuarie — martie 1991; etapa națională: iunie 1991.

Rolul conducerii științifice în determinarea unei noi calități în învățământ

În Tezele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român, elaborate pe baza aprecierilor și orientărilor cuprinse în expunerile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. La ședința Comitetului Politic Executiv din aprilie 1988, la marele forum democratic din noiembrie anul trecut și la Plenara C.C. al P.C.R. din aprilie 1989, se evidențiază că „**formele de conducere și planificare nu sînt date pentru todeauna, ci trebuie perfecționare continuu, în raport cu dezvoltarea forțelor de producție.**” Sistemele sociale și, deci, și învățământul sînt, prin conținutul lor, sisteme deschise și de creștere, ca urmare ale sintezelor pe care le pun în mișcare și care îl cer obiectivele programelor de dezvoltare a societății. Teoria conducerii demonstrează astăzi că ideea de a privi la conducerea întreprinderii ca un simplu proces de manipulare a unui mecanism stabil nu mai corespunde noilor probleme pe care le pune viața. Totuși, această tendință în exercitarea actului de conducere se mai menține, uneori, ca urmare a caracterului limitat al disponibilității informaționale și al potențialului de efort al organelor de conducere la un moment dat, limite care pot fi depășite printr-o sistematică delegare de atribuții, lărgirea caracterului colectiv al conducerii și schimbarea concepției privind prioritățile problemelor de soluționat.

Rezultă din cele expuse anterior că procesul cunoașterii nu trebuie să acoadă numai starea internă a sistemului, ci, în egală măsură, să asigure și o prevedere a schimbărilor, ceea ce determină o nouă viziune asupra conducerii, care nu mai e privită ca o adaptare forțată, ca o pliere post-factum la schimbări, ci devine un element de previziune a lor. Ideea de accelerare a schimbărilor implică, în replică, un nou tip de acțiune, un ritm specific al componentelor conducerii (diagnoze, prospectări, planuri, programe, variante de decizii, structuri de organizare etc.) în stare să pună de acord viteza de schimbare a realității cu capacitatea de răspuns a sistemelor conduse. O atare concepție presupune și modificări ale mecanismelor, metodelor, instrumentelor și pirghilor utilizate în conducere, ce se cer a fi progresiv mai ample. În aceste condiții trebuie depășită concepția lineară despre rezolvarea problemelor, care a dominat o bună perioadă de timp practica de conducere și care, schematic, presupune următoarele etape: apariția unei probleme care are o singură cauză, ca atare vizând o singură soluție, care este cvasipermanentă. Această concepție trebuie înlocuită cu **gîndirea dinamică, procesuală despre conducere**, care poate fi sugerată prin următorul algoritm: **apariția unei probleme ca efect al acțiunii unor factori multipli și dinamici; problema necesită o soluție sau mai multe, în funcție de complexitatea mediului și a sistemului condus; soluția (soluțiile) durează atât timp cât nu se schimbă situația în care acționează sistemul.**

Practica de conducere a învățământului nu trebuie să interpreteze acțiunea unor mulți factori contradicțorii cu care se confruntă în mod necesar, ca pe niște fenomene aberante, exprimind o stare de instabilitate conjuncturală și nenaturală, ci ca o expresie a complexității în care acționează și a schimbărilor care au loc în aspirații, valori, interese, principii, instrumente și deci forțe. Toate acestea evoluează într-o anumită măsură și, deci, tendințele lor nu au o congruență obligatorie în planul funcționalității urmăriți. De aceea, stabilitatea nu apare decât ca un model pe care, uneori unele conducători conservatoare încearcă să-l propună realității, urmărind în fapt confortul acțiunii și economie de efort al creativității.

Rezultă că **dialectica realității trebuie să-i corespundă o conducere dialectică, iar procesul conducerii, prin demersul specific de diagnoză, prognoză și decizie, este necesar să se constituie într-un efort permanent de răspuns la schimbări.**

Trebuie reținut că, în toate situațiile, oricare ar fi ele, inadaptarea este incomparabil mai costisitoare decât alinierea la schimbări, ea impune, ulterior un preț mai ridicat, care va crește exponențial, cu fiecare unitate de timp irosită.

În același timp se impune și aprecierea că nu orice schimbare este purtătoare de progres. Dacă nu se instituie stări succesive în creșterea cantitativă sau calitativă a rezultatelor proceselor economice, tehnice sau sociale, dacă nu se aduc îmbunătățiri acestor procese sau ele nu reflectă ameliorarea condiției umane, atunci schimbarea respectivă nu constituie o treaptă spre dezvoltare și progres, ci stagnare, sau, uneori, chiar regres.

Învingerea neofobiei ca și depășirea unei atitudini facile de acceptare a schimbărilor ca pe o modă, depind de acțiunea factorilor de putere ai schimbărilor: conducerea, planul, cadrul normativ specific, tradiția și participarea.

În continuare, vom oferi unele informații privind modul în care Inspectoratul Școlar Județean Galați, acționînd asupra celor cinci factori enumerați anterior, urmărește modul în care aceștia se afirmă în învățământul preuniversitar gălățean.

Deoarece conducerea colectivului reprezintă un factor generator al oportunității de schimbare, s-au prevăzut în „Programul activităților de informare științifică și de perfecționare metodică” — editat de Inspectoratul Școlar și de Comisia județeană

pentru activitatea sindicatelor din învățământ — schimburi de experiență, dezbateri, consfățuiri, simpozioane, instruire, studii de caz, vizite de documentare, întâlniri de lucru, la care au fost antrenate în forme specifice, cu o periodicitate săptămînală sau lunară, inspectorii școlari, inspectorii metodisți, directorii și directorii adjuncți din școli, directorii adjuncți cu munca educativă, directoarele de grădiniță, președinții filialelor societăților științifice ale cadrelor didactice, responsabili cercurilor pedagogice, șefii comisiilor metodice și ai colectivelor de catedră, responsabilii comisiilor de pregătire în meserie. La multe din acțiunile incluse în programul de perfecționare au participat lectorii ai C.C. al P.C.R. și de la Academia de Studii Social-Politice de pe lângă C.C. al P.C.R., reprezentanții ai Ministerului Educației și Învățămîntului, activiști de partid și de stat, specialiști din producție, precum și cadre didactice de la Universitățile din București, Iași, Cluj-Napoca și Galați.

În cadrul acestor preocupări, o eficiență deosebită au avut analizele și comandamentele organizate săptămînal, din inițiativa Comitetului Județean al P.C.R. Galați, cu participarea directorilor și a directorilor adjuncți cu munca educativă, care, prin măsurile stabilite, au condus la consolidarea bazei materiale a învățămîntului, prin efectuarea unor importante lucrări de reparații și modernizări la peste 150 localuri de școli, la stimularea preocupărilor pentru introducerea informaticii în învățămînt, la realizarea unei continuități firești între activitățile de instruire, educare, cercetare și producție și la intensificarea acțiunilor specifice tehnologiilor „ultimului ciclu” (recuperare, refolosire, reintegrare).

De asemenea, prin instituirea unui complex de acțiuni culturale-artistice, în colaborare cu instituțiile artistice profesionale și așezămintele muzeale, s-a urmărit, pe bază de program, deplasarea accentului spre elementele formativ-educative, iar prin cuprinderea sistematică a copiilor și tinerilor în activități sportive de șase ore pe săptămînă s-au asigurat condiții pentru menținerea vigoriei și vitalității populației școlare.

Cu același prilej, au fost planificate și activități de prezentare a noilor achizitii din domeniul profesilor de străpungerie, al tehnologiilor cognitive, biotehnologiilor și tehnologiilor sociale, precum și pentru atragerea elevilor spre „profesiile deficiente”.

De asemenea, am urmărit o mai largă deschidere a școlii gălățene către problemele lumii contemporane cu întreaga constelație de aspecte specifice: educația economică, ecologică, pentru știință, pentru comunicare, pentru participare, pentru creativitate, pentru pace.

Totodată, s-a asigurat un caracter mai funcțional sistemului de cooperare a unităților de învățămînt cu Universitatea gălățeană, cu unitățile economice, cu ceilalți factori educaționali, inclusiv prin elaborarea unor studii și lucrări de cercetare care să fundamenteze științific activitatea didactică și decizia școlară.

Menționăm și faptul că în cadrul acestor întâlniri săptămînale s-au difuzat tematici de îndrumare și control pentru toate disciplinele de învățămînt; recomandări metodologice privind efectuarea inspecției școlare, s-au oferit instrumente de lucru pentru conducerile de școli (planuri operative săptămînale, calendarele activităților dintr-o unitate de învățămînt pe parcursul întregului an școlar, fișa de evaluare și modele de apreciere a activității cadrelor didactice, fișe de asistență etc.); s-a introdus sistemul raportării pe bază de fișă asupra dinamicii principalelor aspecte ale activității din săptămîna respectivă (frecvență, notare, asistențe, realizarea acțiunilor din programele de perfecționare și programul unitar, realizarea planului de producție, acțiuni gospodărești și de autoutotare etc.).

De fapt, toate aceste materiale, la care se adaugă probleme de legislație școlară, de conducere științifică a unităților de învățămînt, vor putea fi consultate în „Ghidul activităților directorului de școală”, care va fi publicat în anul viitor. Cercetările noastre au evidențiat faptul că în multe cazuri conducerile de școli stimulează înnoirea, sesizînd din ansamblul de elemente ceea ce este nou și important și apoi fundamentează decizia de schimbare. Subliniem, totodată, că schimbările ce se impun prin intervenția autorității conducerii au ca sursă principală noul transferat și nu propria creativitate.

Trecînd la analiza celui de al doilea factor de putere al schimbărilor, **planul**, se impune precizarea că o **conducere științifică nu se poate concepe decît în condițiile unei proiectări riguroase a activităților**, pe baza unei munci bine planificate.

Trebuie să arătăm că pentru realizarea unei corecte planificări a muncii la nivelul școlii, Inspectoratul Școlar a organizat acțiuni de inițiere a directorilor nou-numiți, instruirii periodice, expoziții cu documente de planificare, acțiuni de îndrumare directă a directorilor de școli de către inspectorii de zonă, controale tematice, dezbateri privind conținutul principalelor lucrări consacrate conducerii științifice a școlii, întâlniri cu autorii acestora. În sprijinul directorilor de școli, trimestrial, difuzăm în rețea ample planuri de măsurji care pot deveni programe-cadru de întocmire a planurilor de muncă proprii.

Faptul că în unele cazuri nu se regăsește în planurile de muncă ale școlilor aceeași structură nu trebuie considerat o lipsă de disciplină sau nonconformism, ci o beneficiară încercare de a conferi planului de muncă personalitate, izvorită dintr-o acțiune creatoare față de actul planificării, precum nu totdeauna, respectarea recomandării și a modelelor denotă atitudine creativă, ci, dimpotrivă, trădează superficialitate, lipsă de imaginație și de preocupare, subestimarea actului proiectării, formalism în muncă.

Din propria experiență, rezultă că schimbările prevăzute a se realiza prin planul de muncă au deseori șanse să se înfăptuiască, cu mențiunea că uneori nu sînt valorificate deplin și că, în anumite cazuri, înnoirile nu intră în cimpul de interes al directorilor și nici nu sînt cuprinse în plan.

Cadrul normativ specific poate juca și el un rol foarte important în promovarea schimbărilor. Trebuie arătat că există la ora actuală un cadru normativ stimulant pentru creativitatea cadrelor didactice, atît Legea educației și învățămîntului, cît și Regulamentul activității metodic științifice „Creativitate și eficiență în învățămînt” oferind generoase posibilități pentru aceasta. Se poate aprecia că ediția a IV-a a acestei acțiuni a constituit o reușită pentru învățămîntul preuniversitar gălățean, aspect confirmat și de faptul că la etapa județeană s-au prezentat 501 comunicări și 471 mijloace de învățămînt. Un număr destul de mare de lucrări (18) s-au prezentat și la secțiunea a XIII-a, „Conducerea științifică a unităților școlare”.

Cel de-al patrulea factor de putere al schimbărilor îl reprezintă **tradiția unității școlare**, care se concretizează în atitudinea întregului colectiv față de schimbare, față de climatul general de cooperare în muncă, față de motivarea creativității.

Putem spune, pe baza observațiilor efectuate de noi, că există colective de oameni ai muncii cu tradiție în creativitate, dar și colective care își fac o „tradiție” din a nu da nimic nou și care acționează ca frine ale innoirilor.

Trebuie să avem în vedere că în colec-

tive unde există norme rigide, învechite, schimbarea are puține șanse să prindă viață și, în acest sens, colectivul Inspectoratului Școlar acționează pentru stimularea conducerilor de școli în crearea unei tradiții de promovare a schimbărilor necesare, înnoitoare, în unitățile de învățămînt. Astfel, s-au organizat diferite forme de dezbateri: reunitii diagnostice, reuniuni pentru schimbul de idei (în vederea ameliorării unei situații nesatisfăcătoare), „oginda școlii”, analiza forțelor pro și contra, analiza-diagnostic; în multe unități de învățămînt au fost desemnați „agenții schimbărilor”, care analizează problemele specifice și găsesc cele mai bune soluții de implementare a noului.

Ultimul factor de putere al schimbărilor — **participarea creatoare** — presupune implicarea individului cu întreaga sa capacitate, atît în faza de proiectare a schimbării, cît și în cea de aplicare a acesteia. Conștiența de valențele creative ale participării, am intocmit scrisori metodice, modele de planificare a activității organelor de conducere colectivă, am prevăzut, cu prilejul schimbărilor de experiență, analize în cadrul biroului executiv sau al consiliului de conducere al școlii, am stabilit, orientativ, care sînt colectivele de sprijin ale organelor de conducere și competența acestora.

Ținînd seama de faptul că realizarea mărețelor obiective ale dezvoltării intensive a societății noastre socialiste depinde în foarte mare măsură de calitatea resurselor umane, de capacitățile și competențele formate prin instrucție și educație, Inspectoratul Școlar al Județului Galați, sub directa îndrumare a Comitetului Județean de Partid, este, în continuare, angajat cu responsabilitate și consecvență în perfecționarea formelor de organizare și conducere în concordanță cu dezvoltarea forțelor de producție, a relațiilor sociale, a celor mai noi cuceriri ale cunoașterii umane, în analizarea și soluționarea multipelelor probleme pe care le ridică activitatea de conducere, în vederea creșterii calității învățămîntului gălățean.

Prof. GHEORGHE FELEA
Inspector școlar general adjunct
al județului Galați

Regimul de muncă și viață al elevului la început de an școlar

Activitatea școlară reprezintă un factor însemnat pentru dezvoltarea multilaterală a elevilor și pentru sănătatea lor.

Studii științifice sistematice au demonstrat că activitatea este stimulul cel mai eficient pentru dezvoltarea corespunzătoare, fizică și neurofizică, a copiilor și adolescenților. Această activitate cuprinde atît munca desfășurată în clasă, cît și cea de pregătire acasă a lecțiilor.

Cercetări ale Laboratorului de Igiena copiilor și adolescenților din cadrul Institutului de Igienă și Sănătate Publică din București au fundamentat științific necesitatea adaptării solicitărilor intelectuale — ca durată, intensitate și ritm — la capacitățile funcționale ale organismului tînr, în vederea elaborării și aplicării normelor igienice pentru pregătirea lecțiilor; aceasta în dublu scop: de a realiza un randament cit mai bun la învățătură, pe de o parte, și pentru prevenirea suprasolicitării școlare, pe de altă parte.

La început de an școlar, elevii din clasa I parcurg o perioadă de două-trei luni de acomodare la noul regim de activitate și de viață, de adaptare la solicitările impuse de programul școlar.

Activitatea școlară în sine este solicitantă chiar dacă nu cere o angajare deosebită în această perioadă, cîci reducerea cu 4—5 ore a duratei jocului în aer liber determină o încordare funcțională prelungită în orele de clasă a sistemului nervos și a mușchilor, precum și a articulațiilor, pentru menținerea poziției corecte în bancă.

La început de an școlar, copiii au nevoie de ajutorul celor mari, de multă înțelegere și răbdare, pentru învingerea dificultăților în activitatea cu caracter obligatoriu solicitant de școală.

Pentru începători, totul e de învățat: cum să-și îmbrace noua uniformă, cum să o păstreze curată, cum să meargă la școală, cum să ducă ghiozdanul, cum să-și îngrijească caietele și cărțile, și, mai ales, cum să-și pregătească temele pentru ziua următoare.

Începerea școlii pentru elevii din clasa I și reînceperea cursurilor pentru ceilalți impune restructurarea regimului de viață în toate componentele sale. Este necesar ca elevii să fie deprinși să lucreze sistematic, organizat, să aibă o oră anumită de începere și de încheiere a lucrului.

Cînd pregătirea lecțiilor se face dimineața (pentru copiii care merg la școală după-amiaza), activitatea acestora trebuie să înceapă cel mai tîrziu la 8,30—9, după micul dejun; dacă pregătirea lecțiilor se face după-amiaza, copiii trebuie să-și înceapă activitatea numai după o oră, sau o oră și jumătate după ce au servit masa.

În activitatea de pregătire a lecțiilor acasă, elevul va avea un loc stabil pentru a căpăta deprinderi sistematice de lucru. Copilul trebuie așezat în așa fel la masa de lucru, încît lumina naturală să vină din partea stîngă. Este necesar ca scaunul și masa de lucru să corespundă dimensiunilor sale corporale. Lumina artificială este

bine să cadă numai pe masa de lucru, nu și pe fața copilului, deoarece astfel obosește ochii. Copiii de vîrstă școlară vor fi obișnuși să citească numai la masa de lucru. În timpul cititului, este bine ca școlarul să țină cartea la 35—40 cm depărtare de ochi. Ochiul obosește ușor în timpul cititului, de aceea cititul se cere alternat cu pauze.

Să obișnuim copiii ca pregătirea lecțiilor acasă să înceapă cu învățarea lecțiilor, apoi să continue cu scrisul, mai întîi al temelor mai grele. Poziția în timpul scrisului va fi atent controlată și corectată, deoarece copilul poate lua o poziție defectuoasă, datorită încordării generale a musculaturii. Se poate ajunge astfel la deformări ale coloanei vertebrale cu asimetrii ale umerilor și tulburări ale organelor din cutia toracică (plămîn, inimă). Caietul va fi ușor inclinat pe masă, cu circa 35 grade, pentru ca antebrațul și cotul drept să se sprijine în întregime pe aceasta, fără ca toracele să se roteze.

Pentru refacerea și echilibrarea psiho-intelectuală este utilă alternarea ritmică a activității intelectuale încordate cu pauze recreative petrecute pe cit se poate în aer liber, prin mișcare.

În afara timpului afectat activităților recreative, odihna activă are și rol stimulator. În acest cadru se situează activitățile facultative de satisfacere a intereselor de cunoaștere în cele mai diverse domenii ale științei, culturii și artelor, ale pregătirii ideologice și ale vicțiilor sociale, care, completînd cultura generală, vor contribui la lărgirea orizontului și la dezvoltarea multilaterală, favorizînd astfel o mai bună integrare socială.

Repartiția perioadelor de activitate intelectuală și a perioadelor de odihnă trebuie dirijată constant, în sensul elaborării unui sistem care să asigure un ritm cotidian în succesiunea diverselor momente ale zilei, de tipul sistemului „3x8”: 8 ore de muncă, 8 ore de activități recreative, 8 ore de somn.

Un alt element important pentru obținerea unui bun randament de învățătură este crearea unui model de lucru, constînd din întocmirea orarului de activitate intelectuală și din respectarea lui ținînd seama de unele particularități ale curbei fiziologice a capacității de lucru. Curba capacității de lucru are în timpul zilei două perioade de randament crescut: o perioadă dimineața (între orele 9—12) și a doua perioadă după-amiaza, între orele 16—19. Capacitatea de efort intelectual se modifică și pe parcursul săptămîinii, fiind maximă de marți pînă vineri, și marcează o diminuare lunea și sîmbăta.

De asemenea, în cursul anului, mijlocul semestrului, randamentul este crescut, în timp ce la sfîrșitul lui, înaintea vacanțelor, capacitatea de efort tinde să se reducă.

Dr. ELENA ARBORE
Cercetător științific principal,
Laboratorul de Igiena copiilor
și tinerilor, Institutul de Igienă
și Sănătate Publică București

Cunoașterea elevilor — premisă a adaptării școlare optime

Începutul fiecărui nou an de învățămînt constituie un moment cu profunde semnificații socio-culturale și psihopedagogice în viața școlii, de natură să angajeze plener eforturile și competențele cadrelor didactice în obținerea unor rezultate superioare în activitatea de instruire și educare a tinerei generații. Multe din performanțele obținute pe parcursul sau la finele anului de învățămînt depind într-un mod semnificativ de pregătirea și desfășurarea optimă a acestei etape inițiale.

Prin ce se caracterizează această etapă, care sînt dominantele sale și cum trebuie ele abordate de către cadrele didactice? Fără a fi exclusiviști, considerăm că această perioadă este una de **integrare și adaptare** a elevilor la cerințele impuse de activitatea școlară. Aceste procese trebuie considerate, desigur, în raport cu diferitele categorii de elevi, cu caracteristicile lor de vîrstă. Ceea ce impune, cum vom vedea, un efort de cunoaștere psihopedagogică sistematică a elevilor.

În vreme ce pentru elevii ce intră în **clasa I**, problemele adaptării școlare presupun un efort progresiv de cunoaștere în vederea facilitării procesului de integrare a copilului în noile condiții impuse de activitatea de învățare, pentru elevii din celelalte clase adaptarea este mai degrabă un proces de readaptare treptată la cerințe în genere cunoscute, ceea ce face ca procesul să fie mai rapid. Ceea ce nu înseamnă că nu pune probleme de ordin pedagogic. În orice condiții, adaptarea școlară este o etapă ce implică o corelare a organismului, a capacităților psihice, dar și fizice, la caracteristicile și solicitările unei activități sistematice cum este activitatea de învățare. Adaptarea școlară impune realizarea unor acomodări succesive, a unui echilibru progresiv între elev și cerințele școlare. Cercetările arată că gradul de ooptimalitate a adaptării elevului la solicitările școlare este dependent de caracteristicile și modul de organizare a procesului de predare și învățare în etapele inițiale. Adaptarea devine mai dificilă în condițiile unei treceri bruște și abrupte de la etapa vacanței la cea școlară. De aceea se impune o atenție specială pentru etapa debutului anului școlar prin asigurarea condițiilor psihopedagogice favorabile unei adaptări optime.

În această perioadă elevii se caracterizează (sub raport psihologic) prin ceea ce putem numi o **stare de așteptare**, care constituie una dintre premisele esențiale ale integrării și adaptării lor la cerințele activității școlare. Pentru cei ce urmează să intre în clasa I, această stare de așteptare generează trăiri psihologice am-

bivalente, determinate, pe de o parte, de dorința și bucuria de a merge la școală, iar, pe de altă parte, de „teama” de necunoscut. Așa incit, se poate spune că o bună parte a succesului adaptării lor școlare depinde de modul în care este satisfăcută această stare de așteptare încă (și mai ales) din prima zi de școală. Majoritatea elevilor din această categorie sînt marcați într-un mod esențial de evenimentele din prima zi de școală și, deosebi de felul în care ei le-au perceput. Starea lor de așteptare este condiționată de experiența lor din grădiniță, care le conturează un ansamblu de așteptări în raport cu școala. De aceea este necesar ca, în această primă etapă a anului de învățămînt, să asigurăm o anumită continuitate a unor conținuturi și forme de activitate specifice grădiniței, o introducere gradată a activităților și exigențelor școlare. Această gradare a angajării elevilor în efortul impus de activitatea de învățare este necesară pentru elevii de orice vîrstă și ea constituie condiția preliminară a (re)adaptării școlare optime. În fapt, adaptarea școlară constituie și o reactivare a potențialului de învățare de care dispun elevii.

Premisa fundamentală a reușitei noastre în această privință o constituie **cunoașterea elevilor**. Trebuie spus că realizarea cunoașterii elevilor nu este necesară doar în perioada începutului de an școlar (ci pe întregul său parcurs), dar acum ea este mai importantă decît oricînd, intrucît nu asigură posibilitatea adoptării unor decizii pedagogice adecvate, ferindu-ne de improvizații păgubitoare. Cunoașterea și educarea elevilor sînt două procese solidare, calitatea procesului educațional fiind dependentă de gradul de cunoaștere psihopedagogică a elevilor. Dirijarea, controlul și evaluarea procesului de învățămînt nu pot fi concepute în afara unei temeinice și competente cunoașteri a subiecților cu care lucrăm. Această cunoaștere constituie, în același timp, premisa indispensabilă a practicării unei pedagogii a succesului școlar, care să asigure condițiile unei evoluții școlare adecvate a tuturor elevilor, în raport cu capacitățile și particularitățile lor psihologice individuale.

Desigur, cunoașterea elevilor este un proces complex, cu multe variabile, ce nu pot fi abordate aici în totalitate. În

acest context vom încerca să atragem atenția asupra acelor aspecte ce vizează începutul anului școlar. Ce trebuie, deci, să avem în vedere, în mod deosebit, în această etapă? Mai intii, se impune **cunoașterea sistematică și cit mai corectă a potențialului psihologic al elevilor**. Ne interesează, în primul rînd, în ce măsură capacitățile lor psihice (și în special cele cognitive) sînt concordante cu vîrsta lor cronologică, dacă nu cumva există elevi cu anumite intirzieri ale dezvoltării psihice generale sau parțiale. Acest aspect este valabil pentru elevii de orice vîrstă, dar mai ales pentru cei din clasa I. În acest scop pot fi utilizate probe simple (dar relevante) de cunoștințe și anumite probe de evidențiere a funcționării proceselor percepției, memoriei, atenției etc. Cu acest prilej vor fi puse în evidență și anumite particularități diferențiatore între elevi (privitoare la tipul activității percepției — analitic, sintetic, global, fragmentar, descriptiv, explicativ etc. —, calitățile atenției, caracteristicile și dominantele activităților și operațiilor gîndirii ș.a.). Toate acestea ne vor permite să decidem asupra modului de organizare a activităților didactice (prin introducerea unor modalități de tratare diferențiată a elevilor), ca și în privința duratei perioadei de adaptare școlară (deosebi atunci cînd este vorba de clasa I). Ne permite, de asemenea, să ne dăm seama de progresele înregistrate de elevii noștri, de schimbările psihologice și ale capacității de efort produse de anumite modificări organice (de exemplu cele pubertare). În acest scop poate fi solicitat și sprijinul medicului pediatru, atunci cînd situația o impune. În funcție de aceste date (ce trebuie permanent îmbogățite prin cunoașterea continuă a elevilor) învățătorul/profesorul își va planifica astfel activitățile incît să realizeze o sporire gradată a solicitărilor pe parcursul diferitelor etape ale anului școlar. Va prevedea, dacă este necesar, activități speciale ce acei elevi care prezintă tulburări de adaptare la efort după vacanță. În acest fel vor putea fi evitate situațiile de rămînire în urmă la învățarea a elevilor din această categorie.

În al doilea rînd, este necesară **cunoașterea gradului în care elevii stăpînesc cunoștințele, priceperile și deprinderile asimilate anterior**, înțelegem prin aceasta

capacitatea elevilor de a reactualiza și de a opera adecvat cu acele cunoștințe, priceperi și deprinderi. Este ceea ce putem numi **cunoașterea comportamentului cognitiv inițial al elevilor**. Această testare se va face, desigur, diferențiat în raport cu vîrsta elevilor și selectiv în raport cu nevoile procesului de învățămînt. Astfel, cînd este vorba de elevii de clasa I, vor fi verificate acele cunoștințe și abilități prevăzute în programa învățămîntului preșcolar, menite să asigure o abordare optimă și o înțelegere corespunzătoare a cunoștințelor din primul an de școală. Caracterul selectiv al acestor testări este determinat de nevoile învățării. Astfel, pentru toate categoriile de elevi trebuie să avem în vedere două aspecte majore: a) măsura în care elevii stăpînesc și pot opera cu acele cunoștințe, priceperi și deprinderi ce constituie esența programei de învățămînt parcursă în anul anterior; b) gradul de stăpînire a acelor cunoștințe, priceperi și deprinderi care asigură în mod direct abordarea adecvată a cunoștințelor din anul școlar în curs, prin faptul că elevii vor opera permanent cu ele în procesul de asimilare a noilor cunoștințe. Este știut, astăzi, că structura diferitelor obiecte de învățămînt pune în evidență corelații între diferite categorii de conștințe, de așa natură incît abordarea unor noi trepte conceptuale este practic imposibilă fără stăpînirea corespunzătoare a conceptelor precedente. De aceea, fiecare învățător/profesor trebuie să selecteze aceste concepte cheie și, în această perioadă inițială, să încerce să verifice cit mai serios gradul în care elevii le cunosc și pot opera cu ele. Aceasta devine una dintre condițiile esențiale ale succesului învățării. Cu prilejul acestor verificări ne putem da seama și de eventualele „aderențe empirice” care marchează cunoștințele elevilor, știut fiind faptul că aceste aderente pot constitui un obstacol epistemologic în învățare. De aceea, ele trebuie treptat înlăturate. În raport cu rezultatele la aceste probe, cadrele didactice vor decide dacă este nevoie să completeze eventualele lacune, cit timp vor acorda și prin ce mijloace vor realiza această completare. În orice caz, este cu totul contraindicată ignorarea aspectelor referitoare la acest comportament cognitiv inițial, intrucît adesea elevii ce au rămineri în urmă la învățatură provin din acela ce au avut dificultăți de învățare generate de incapacitatea de a face apel la cunoștințe, priceperi și deprinderi anterioare.

Conf. univ. dr. EMIL PĂUN
Universitatea din București

Prin joc didactic, de la activitatea preșcolară la cea a școlărilor

Este bine cunoscut că, în vederea pregătirii preșcolărilor pentru școală, jocurile didactice preocupă în activitatea cu aceștia, imbinînd într-un tot unitar și armonios, atit sarcini și funcții specifice jocului, cit și pe cele caracteristice învățării. O însemnătate deosebită în acest sens o au **jocurile didactice pentru dezvoltarea vorbirii**, care contribuie la sensibilizarea acuității auditive, a auzului fonematic, la clasificarea și precizarea unor noțiuni, sau la îmbogățirea vocabularului și la activizarea lui. De mare eficiență în scopul formării personalității armonioase a copilului și al închegării relațiilor de grup sînt **jocurile de creație**, care au subiecte din viața cotidiană. Preșcolarii depășesc adesea în jocurile lor de creație orizontul observației directe, inscenînd cu mijloace specifice vîrstei episoade din povestile și basmele ascultate, sau vizionate în spectacolele teatrului de păpuși și în filme. De o importanță deosebită sînt și **jocurile de construcție**.

Cunoscînd îndeaproape modul de desfășurare a activităților din grădiniță, am căutat de fiecare dată la început de școală, și așa voi proceda și în acest an școlar cu clasa I, ca o mare parte din activitatea didactică să fie însoțită de joc și mult material ilustrativ. Din experiența proprie am observat că în asemenea activități este bine să introducem doar atit cit sînt necesare, indicațiile, sugestțiile, explicațiile, lămuririle, sprijinul, încurajarea, incitarea, îndrumarea individualizată în munca independentă a copiilor imbinată cu realizarea sarcinilor de control frontal. Intervenția noastră cu prea mare frecvență provoacă oboseală și chiar nemulțumirea copilului.

Respectînd particularitățile de vîrstă, cum este știut, durata propriu-zisă a activității de învățare trebuie limitată în primele luni de școală la 25—30 minute, ca apoi să crească progresiv, restul de timp fiind completat cu jocuri didactice, activități independente pentru consolidarea unor deprinderi, exerciții fizice, cîntece etc. Așadar, în clasa I, jocul nu va dispărea. Pentru ca eficiența lui să fie maximă, învățătorul va trebui să aibă bine stabilit scopul acestuia, momentul cînd este folosit, forma de desfășurare, modul de organizare a clasei. La început, e necesar să se repete unele jocuri cu-

noscute din grădiniță, pentru a contribui la închegarea colectivului clasei și încurajarea elevilor, apoi vom propune copiilor noi jocuri legate de obiectul predat sau ca o activitate de recreare, solicitîndu-le chiar lor imaginația și inventivitatea în găsirea de noi și variate jocuri.

Jocul nu are un loc fix în desfășurarea lecției. Ar fi monoton să-l folosim tot la sfîrșitul orei, de aceea prin scopul bine definit al jocului, putem verifica cunoștințele, introduce elemente noi în lecție, consolida cele învățate în ora trecută. Astfel, elevii nu vor fi surprinși dacă ora de matematică va începe cu un joc, sau exersarea noului semn grafic, la scriere, se va face pe baza unui joc de reprezentare grafico-cromatică.

Se cunosc multe jocuri didactice. De reținut este faptul că cerința oricărui exercițiu, probleme sau alte activități poate îmbrăca forma jocului didactic și oricare învățător poate deveni autor al unor jocuri didactice, știind că acestea trebuie să includă elemente de joc — surpriza, așteptarea, ghicirea, întrecerea individuală sau pe echipe —, să aibă diverse și atractive forme de desfășurare, să se realizeze, de multe ori, prin minuirea unor materiale (ștăfeta, ridicarea în sus a unor jetoane pe care sînt scrise silabe, cuvinte, propoziții, cifre), să se desfășoare după reguli precise care exclud din joc pe cel care le încalcă. Este, de asemenea, cunoscut că jocul creează momente de tensiune, de emoții; dorința de a cîștiga întrecerea mobilizează copiii la o activitate intensă, rapidă și plăcută. Este o învățare la cîrui efort, datorită elementului de atractivitate, elevii nu-l simt.

Desigur, în jocul didactic va predomină sarcina de învățare și nu distracția. Este bine ca jocurile să declanșeze momente vesеле, precum și de tensiune cu încărcătură afectivă, să se încheie cu aprecieri colective sau individuale (aplauze, mici recompense) privind realizarea sarcinii de învățare propuse.

În perioada abcedară, am utilizat jocurile didactice cuprinse în *Culegerea destinată clasei I*, Editura Didactică și Pedagogică, 1972, precum și variante ale acestora și chiar jocuri noi pe care le-am creat sau adaptat în funcție de necesitățile concrete ale colectivului clasei și

corespunzător obiectivelor instructive urmărite. Pentru buna desfășurare a jocurilor didactice, am confecționat foarte multe jetoane cuprinzînd grupe de litere, silabe, cuvinte și imagini ale unor obiecte. Ele mi-au servit în crearea unor jocuri didactice, ca, spre exemplu: „Găsește litera care lipsește”. „Ce cuvinte obțineți prin adăugarea unei litere la cuvîntul dat?”. „Ce cuvinte obțineți prin schimbarea primei litere?”. „Spuneți silaba potrivită și ghiciți cuvîntul”. „Ce cuvînt s-a format prin tăierea primei silabe?”. „Care sînt cuvintele opuse următorului cuvînt?” ș.a. Pentru dezvoltarea vorbirii, de un mare folos, alături de alte materiale cunoscute, am este cartea-joc, intitulată „Jocul proverbelor”, editată de RECOOP, 1987.

Amintesc cîteva exerciții și probleme ce pot fi prezentate sub forma jocului la matematică pe parcursul clasei I: „Determinați cifrele care trebuie puse în căsuțele goale, astfel, incît să avem operații corecte, atit pe linie orizontală cit și pe coloanele verticale”; „Cum poate fi plătită suma de 6 lei cu cel mai mic număr de monede? Dar cu cel mai mare?”; „Intr-o bombonieră sînt 25 bomboane. Cristina are voie să ia atittea bomboane, astfel ca în vas să rămînă cel puțin 15 bomboane. Care este numărul maxim (cel mai mare) și care este numărul minim (cel mai mic) de bomboane pe care poate să le ia Cristina?”.

Cu mare succes am experimentat folosirea sahalului în predarea-învățarea matematicii. Rezultatele sînt remarcabile. Sînt antrenate, cu acest prilej, toate funcțiile psihice, de la percepție, la raționament ipotetic și imaginație. Pentru învățarea sahalului se pot folosi elemente didactice sub formă de ghicitori sau catrene.

Alături de materialele amintite, cărți, jocuri didactice, recomand cîteva lucrări de mare utilitate în organizarea activității didactice cu elemente de joc: Fișe de matematică, intitulate „De la grădiniță la școală”, 1989; lucrarea „De la grădiniță spre școală”, editată de RECOOP, 1988; „Alfabetul năzdrăvan”, Editura Ceres, 1982; „Instrumente și modele de activitate în sprijinul preșcolarilor pentru integrarea în clasa I”, Editura Didactică și Pedagogică, 1983; „Desenul alfabetului viu”, Editura Ion Creangă, 1982; „Dacă numeri pînă la zece”, Editura Ion Creangă, 1981; „Iscușitul forfecel”, Editura Ceres, 1988; „Culegerea de jocuri muzicale și de mișcare pentru șoimii patriei”, editată de C.N.O.P., București, 1984; Colecția „Micii meșteri mari” — Miștile dibace,

„Iată ce pot face !, Cine poate să devină specialist în plastilină”, Editura Ion Creangă, 1988.

Jocul didactic ocupă un loc însemnat și în activitatea didactică de la celelalte clase: a II-a, a III-a, a IV-a, la toate obiectele de învățămînt. Multe din ele fiind cunoscute, amintesc doar cîteva: la geografie: lanțul geografic, rebusul geografic, șaradele, loto-ul, harta în bucățele, ghicitori geografice, călătorie imaginară, „Cine știe denumiri geografice”; la istorie: „Stabilește legătura !”, „Fixează evenimentul în calendarul istoric !”; la cunoștințe despre natură, sub formă de concurs-joc, pot fi completate: propoziții și desene lacunare, desene ce trebuie adnotate, probe construite care cer formularea, construirea răspunsului de către elev, probe care cuprind sarcini cu răspunsuri la alegere etc. Cele mai mult așteptate de elevi sînt jocurile-rebus. Asemenea rebusuri pot fi create în scopul cunoașterii vocabularului biologic, respectînd aria de cunoștințe ale elevilor clasei a IV-a. Unul dintre acestea poate avea următoarea cerință: să se completeze pe orizontală spațiile cu denumiri de plante și animale cunoscute de elevi și specifice mediului din care fac parte (deal, munte, baltă).

Făcînd din învățare prin jocurile didactice un stil obișnuit de lucru cu elevii, vom constata progresul la învățatură, mai ales din partea elevilor cu un ritm mai lent de lucru, participarea voluntară, tot mai deschisă a elevilor la lectie, interesul sporit pentru învățare, plăcerea cu care ei așteaptă lecțiile ce conțin elemente de învățare prin joc.

Inv. VIOREL GEORGE DUMITRU
Școala Nr. 66 din București

